

VICTOR HUGO
LES ORIENTALES

ὙΜΝΟΙ
ΠΡΟΣ ΤΟΣ
ἩΡΩΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ
Τῆ 1821

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ἈΝΔΡΕΩ ΚΑΡΕΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

LES ORIENTALES
VICTOR HUGO

ΥΜΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ
ΤΟΥ 1821

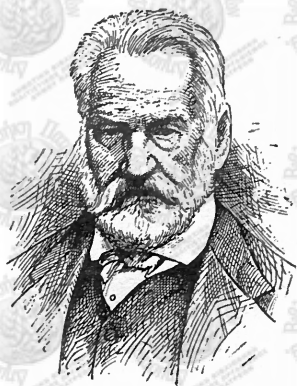
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΟΛΙΤΕΥΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΟΡΕΑ
-1975-

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
4 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 4

Τὸ παρὸν ἔκδοθὲν ἐπιμελεῖα γ. Ἰωάννου Κ. Καφετζοπούλου δέον
νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφήν του.

A stylized, handwritten signature in black ink, likely belonging to Ioannis K. Kafetzopoulos, written in a cursive script.

ΕΥΓΝΩΜΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΑ ΠΟΙΗΤΗΝ

V. HUGO

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὸν Ἱστορικὸν καὶ Φιλολογικὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον κατέλιπεν ὁ πρό τινας ἀποθανὼν ἐνταῦθα Ἀνδρέας Δ. Καφετζόπουλος Δικηγόρος καὶ Πολιτευτὴς Πατρῶν συγκαταλέγεται καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἔμμετρος μετάφρασις τῶν *Orientales* τοῦ V. Hugo.

Πλείστα τῶν ἐμπνευσμένων τούτων ποιημάτων, ἀποτελούντων ὁγκώδη τόμον χειμαρρώδους ἐκρήξεως τῆς ποιητικῆς φαντασίας τοῦ V. Hugo, πλήρη φιλελληνισμοῦ καὶ πόνου πρὸς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῆς Φυλῆς μας, ὕμνουں τοὺς ἥρωας τοῦ Μεσολογγίου, τὸν Μπότσαρην, τὸν Κανάρην, τοὺς Ὑδραίους καὶ Σπετσιώτας Ναυμάχους, τὸ Ναυαρίνον καὶ γενικῶς τοὺς ἥρωας τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Τοὺς ὑπερόχους τούτους ὕμνους ἀπέδωκεν ὁ μεταφραστὴς Ἀνδρέας Καφετζόπουλος μὲ προσπάθειαν βοηθουμένην ἀπὸ τὴν εὐρυτάτην μόρφωσίν του ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀγγοτέρα ἐκφρασιν τῆς πατριωτικῆς του ψυχῆς τόσο ἐλακρῖβῶς, ὥστε νὰ παρέχουν ἀφ' ἐνὸς δαψιλῶς τὸ ὀφειλόμενον θυμίαμα εἰς τοὺς γιγαντομάχους τοῦ 1821 ἐπὶ τῇ πανηγυριζομένῃ Ἐκατονταετηρίδι τῆς Παλιγγενεσίας μας, ἀλλὰ καὶ τὸ σημερινὸν ἐντρούφημα τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπερηφανείας τὸ διαπλαστικὸν τοῦ μελλοντικοῦ πατριωτικοῦ μας ἥθους.

Τὸ ἐκδοθὲν ἐπιμελεῖα ἡμῶν εἰκονογραφημένον τεῦχος τῶν ποιημάτων τούτων τοῦ V. Hugo πρέπει ἀσφαλῶς ν' ἀποτελέσῃ τὸ ἐγκόλπιον πάσης Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας.

Ἀθῆναι τῇ 1ῃ Μαΐου 1930.

ΙΩΑΝ. ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀνώτ. Ἀξιωμα. Πολ. Ναυτικοῦ

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΑΒΙΕΡΟΝ

Ἐμπρός! Νέε ἄνερ! Ἐμπρός βάδιζε!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΧΕΝΙΕΡΟΣ

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ

Εἰς τὴν Ἑλλάδα! Εἰς τὴν Ἑλλάδα!
Λεβέντες γειά σας! πέρα καὶ πέρα,
ἀνάγκη εἶνε μὲ γρηγοράδα
ν' ἀναχωρήσω πρὶν φύγ' ἡ μέρα.
Τὸ αἷμα πρέπει ναί, τῶν δημίων
παντοῦ νὰ τρέξῃ νὰ ξεχειλίσῃ
τὰ χρόνια φτάνουν τῶν μαρτυρίων
τὸ αἷμα φτάνει ὁπώχουν χύσει.
Φτάν' ἡ Ἑλλάδα ἡ δοξασμένη
σήμερ' ἀκόμα, σκλάβα νὰ μένη.

— ο —

Εἰς τὴν Ἑλλάδα λοιπόν, ὦ φίλοι,
γλυκὸ ἀγέρι, νὰ μᾶς βοηθήσῃ
τὸ κάθε πλοῖο νὰ προσεγγίσῃ
εἰς τὴ φιλόξενη παραλία
γιὰ τὴν Ἑκδίκηση, τὴν ἀγία,
γιὰ τὴ Θεά μας τὴν Λευτερία!
Ἐνα τουρμπάνι στὸ μετωπὸ μου
μία χαντζάρα εἰς τὸ πλευρό μου,
τὸ ἄσπρο ἄτι νὰ μοῦ σελλώσουν
καὶ τὰ σπιρούνια νὰ μοῦ στυλώσουν.
Κι' ἔμπρός, ὦ φίλοι, γιὰ τὴν Ἑλλάδα
νὰ 'τοιμαστοῦμε μὲ γρηγοράδα.

— ο —

Πότε θὰ φύγω;....Πῶς; τὸ βραδάκι;
αὔριον ἴσως ἀργὰ θὰ φθάσω.

᾿Αλογα.... ὄπλα.... κι' ἐν καρβάκι
 νὰ περιμένη στὴ Μασσαλία
 ἕνα καράβι στὴν παραλία
 ἢ φτερά μᾶλλον γιὰ νὰ προφτάσω.
 ᾿Απὸ τ' ἀρχαῖα Συντάγματά μας
 ὀλίγα λείψανα θὰ ὀδηγήσουμε
 ἀπὸ τ' ἀρχαῖα Συντάγματά μας.
 Κι' ἐν τούτοις νοιώθω σὰν ἀντικρύσουμε
 αὐτοὺς τοὺς Τούρκους κι' ἔβγουν μπροστά μας
 καὶ τοὺς Πασσάδες πὺν τυραννοῦν
 σὰν τὰ ξαρκάδια θὰ πηλαλοῦν
 καὶ θὰ κρυβῶνται! ᾿Ω! Τί χαρά μας!

— ο —

Καθεῖς, Φαβιέρε, θὰ σὲ παϊνέση!
 Τοὺς ἄνδρας φέρε ἐμπρὸς στὴ μάχη
 γιατί Σὺ ἔμεινες εἰς τὴν θέσι
 ἐκεῖ πὺν λείψανε Βασιλεῖς
 καὶ ἀγναντεύουν ἀπὸ τὴ ῥάχη
 τὰς ἀγωνίας μανῆς φυλῆς.

— ο —

᾿Ω! Καπετάνιε! Εἰς τὸ στρατό τους
 οἱ ξανθοὶ Γάλλοι θὰ σὲ ἰδοῦνε.
 Σ' ἐκλεξαν ὅλοι γιὰ ᾿Αρχηγό τους
 κι' ὅλοι μπροστά σου θὰ πειθαρχοῦνε
 κι' ὅλοι θὰ σ' ἔχουν, ἀστέρα, ᾿Ηλιο.
 Στους Νεοέλληνας ἡ μορφὴ σου
 τὴν ὄψιν δείχνει παλαιοῦ Ρωμαίου
 καὶ εἰς τὸ χέρι σου τὸ τραχύ σου
 βαστᾷς τὴν τύχην ἐνὸς γενναίου
 λαοῦ πὺν δόξασε τὴν ὑφήλιο.

— ο —

᾿Απὸ τὸν ὕπνο σας τιναχθῆτε
 γλυκὰ ντουφέκια καὶ ἀκουστήτε

Κ. ΦΑΒΙΕΡΟΣ

πέρα ὡς πέρα Βροντᾶτε πάλι
 νὰ ἀντηχήση, ναί, ἡ βοή σας
 παντοῦ, στὰ βράχια καὶ στ' ἀκρογυάλι
 ὅπου οἱ μάγες καὶ ἡ Πατρίς σας.

—ο—

Καὶ σεῖς, ὦ μπόμπες, κανόνια, σφαῖρες
 (μουσικὴ θεία καὶ ζηλεμένη)
 ποὺ ἡ πατρίς μας ἡ δοξασμένη
 ἐκεῖ σᾶς στέλνει, ἐμπρός, τὶς μέρες
 τοῦ μαρτυρίου γιὰ συντομεῦτε
 καὶ τὴ σκληριά της γιὰ λιγότευτε !

—ο—

Ξυπνήστε ἄτια μου ἀτσαλένια,
 ποὺ ἡ γῆς τρέμει στὸ βαδισμό τους·
 Σπαθιά ξυπνήστε μαλαματένια
 ὅπου τοὺς μέλλει καὶ τὰ θηκάρια
 γιὰ νὰ βαφοῦνε μὲ αἱματὰ τους.
 Ξυπνήστε ὅπλα ἐξαχουμένα
 καὶ ἀπὸ σφαῖρες, ναί, χορτασμένα.
 Καὶ ὡς τὸ σκούζουν τὰ παλληκάρια !

-- ο --

Τὴ μάχη θέλω νὰ θεωρήσω
 καὶ σ' ἓνα λόφο μπρὸς νὰ καθίσω.
 Θέλω νὰ βλέπω οἱ σταυρωτῆδες
 εἰς τ' ἄλογά τους ποῦναι καβάλλα
 καὶ πῶς θὰ τρέχουν, φευγιό, πηλάλα.

—ο—

Τὰ πάντα θέλω νὰ συνταράξω
 καὶ εἰς τὸ χέρι σπαθὶ ν' ἀδράξω
 ποὺ οἱ Σπαχῆδες μόνον φοροῦνε

Μὲ τὸν ἄερα Τούρκων κεφάλια
νὰ ρίψω κάτω..... Νὰ κυλισθοῦνε
μὲ τὸν ἄερα, νὰ χωρισθοῦνε.

— 0 —

Ἐμπρός, ὦ φίλοι ! Τὶ καρτεράτε ;
Εἰς τὸ καράβι μέσα ἐμβᾶτε
ἄνδρεῖοι Γάλλοι ἑξακουσμένοι.
Κι' ἐμπρός, ὦ φίλοι, γιὰ τὴν Ἑλλάδα
νὰ τοιμασθοῦμε μὲ γρηγοράδα
γιατί ἡ Δόξα μᾶς περινένει.

1827

— 0 —

ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΑΓΙΟΥ*

”Η

Η ΠΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

”Ω! Φρικώδες! ”Ω! Φρικώδες, πολύ φρικώδες
ΣΑΙΚΣΠΗΡΟΥ ”ΑΜΛΕΤΟΣ.,

O horrible! o horrible! moste horrible!
SHAKESPEARE ”HAMLET.,

* Σημείωσις του Συγγραφέως. Ένομίσαμεν ότι έπρεπε νά αναδημιουργήσωμεν τήν όδόν ταύτην, ως συνετέθη τό πρώτον και έδημοσιεύθη κατά τόν Ιούνιον του 1826, έποχην τής πτώσεως του ήρωϊκού Μεσολογγίου. Αί έφημερίδες τότε άναγράφουσαι τά κατ’ αυτήν άνήγγελλον συγχρόνως και τόν θάνατον του Ναυμάχου Κανάρη φονειθέντος έντός του πυρπολικού του υπό Τουρκικής όβίδος έμπροσθεν τής πόλεως ήν ήρχετο νά βοηθήσῃ. Ακολουθώς ή άπαισία αύτη είδησις εύτιχώς διεφυσήθη.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡΑΓΙΟΥ

I

Σπαρμένος με τοῦ οὐρανοῦ τ' ἄστρα τὰ διαμαντένια
τῆς νύχτας ὁ κατάχλωμος σκοτεινιασμένος ὕλος
δειλὰ καθρεφτιζότανε σὲ κειὰ τὰ σμαραγδένια
τὰ κύματα τῆς θάλασσας κομπὸς κι ἀκτινοβόλος.
Ἡ Πόλις ἡ ἀξέγνοιαστη μετὰ τὰ περίσσεια κάλλη
χαρούμενη καὶ γελαστὴ Σταμποῦλ ἡ ξακουσμένη
κάτω εἰς τὸ παράξενο στὰ πόδια τῆς περγιάλι
ὅπου τῆς βρέχει τὴν ποδιά, σχεδὸν μισογερμένη
ἀναμεσις στοῦ οὐρανοῦ τὸ ἀστερένιο μᾶτι
κι' ἀναμεσις εἰς τὰ νερὰ ὅπου καθρεφτιζόταν
ἀπάνου σ' ἀστροφώτιστο φαινότανε κρεββάτι,
τᾶχα πῶς εἶχε ξαπλωθῇ, τᾶχα πῶς ἐκοιμῶταν.

— 0 —

Καὶ θᾶλεγε ὁ καθεὶς : Ἰδοὺ ! Ἡ ὥμορφη ἡ χώρα
ποὺ ὅλα τὰ ἐξωτικά μετ' ἔρωτα ἀρχίζουν
τὰ γυνάλινα παλάτια τους ὅλη τὴ νύχτα τῶρα
ποὺ λέν τὰ παραμύθια μας, μετ' ἄνεσι νὰ χτίζουν·
σὺν τὰ χαρέμια ἔβλεπες μετ' κειὸν τὸ στολισμόν τους
ποὺ τὰ πλακῶν' ἡ μοναξιά καὶ ἡ μελαγχολία
κι' ὅλους τοὺς βαθυγάλανους θόλους τῶν παλατιῶν τους
ὅπου καθρεφτιζόσανται μπροστὰ στὴν παραλία
νὰ μοιάζουνε τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ γαλάζιο χρῶμα
λές, καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανὸς τὸ χρῶμα τοὺς δανεῖζει
τὰ χίλια μισοφέγγαρα ποὺ λάμπουνε ἀκόμα

ὅπου τὸ φῶς τους τὸ θαμπὸ ἀνέλπιστα χαρίζει
 μιὰ λάμψη, μιὰ μαρμαρυγὴ στὶς ἀργυρὲς ἀχτῖνες
 τοῦ ἀσημένιου Φεγγαριοῦ τὴν νύχτα σὰν προβάλλει
 καὶ τῆς προσθέτουν ὡμορφιὰ καὶ πὺδ περισσεύει κάλλη

— ο —

Κι' οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκστατικοὶ στὸ βάθος ξεχωρίζουν
 τὰ Κάστρα καὶ τοὺς Πύργους των ἀπ' τῆς προεξοχῆς τους
 τοὺς Μιναρέδες τῶν Τζαμιῶν ποὺ μακρυνὰ ἀσπρίζουν
 τὰ σπήτια μὲ τῆς ἴσες τους τὶς ὡμορφες σκεπὲς τους,
 τ' ἀραβικὰ κοιμψότατα ταράτσες καὶ μπαλκόνια
 πῶχουν τριγύρω ζωγραφιᾶς στάχνα νεοκοιμένα
 καὶ μέσα στὰ καγγελωτὰ καφάσια, ποὺ αἰώνια
 τὰ βλέπεις ἀπὸ μακρυνὰ σχεδὸν μισανοιγμένα
 ἡδονικὲς χανούμισσες δειλὰ κρυφογελοῦνε
 καὶ ὀδαλίσκαις παχουλὲς τρελλὲς κρυφοκυττάζουν
 καὶ βλέποντας πονετικὰ τοὺς νέους ποὺ περνοῦνε
 μέρα καὶ νύχτα λαχταροῦν κι' ὅλο ἀνεστενάζουν
 καὶ κειὰ τὰ χρυσοκέντητα τὰ πλουμιστὰ παλάτια
 μὲ τὸ ἀνθισμένες χουρμαδιὲς θαμπώνουνε τὰ μάτια
 οἱ Μιναρέδες κεῖ βαθειὰ ἐξέχουν σὰν ἐξάρτια
 μὲ μία κόψη σουβλερὴ ποὺ ὑψηλὰ προβάλλει
 σὰν νᾶναι ἀπὸ φίλτισι ἀραδιαστὰ κατάρτια
 μὲ σίδερο ἀκίνητο στὴν ἄκρῃ ἀπ' ἀτσάλι.
 Ἐκεῖ ἀκόμα πὺδ βαθειὰ κίόσκια ζωγραφισμένα
 εἰς τὶς ἀνθένιες τους σκεπὲς νὰ εἶν' περιπλεγμένα.
 Ἐκεῖ φανοὶ πολύχρωμοι ὅπου συχνοαλλάζουν
 τὸ φῶς, ἐκεῖ καὶ τὸ τρανὸ τὸ ξακουστὸ Σαράϊ...
 ὅπου τοὺς ἄσπρους τοίχους του σὰν νὰ περισκεπάζουν
 ἑκατὸ θόλοι κρεμαστοὶ ποὺ εἶν' ἀπὸ καλλὰϊ
 κι ἀνάμεσα εἰς τὴ σκιὰ λὲς καὶ λαμποκοποῦσαν
 σὰν κεῖνες τὶς περίφημες τὶς περικεφαλαῖες
 ποὺ μιὰ φορὰ οἱ Γίγαντες στὴ κεφαλὴ φοροῦσαν.
 Καὶ στὸ Σαράϊ τὸ τρανὸ τὴ νύχτα οἱ ὥραιες
 ξεφάντωναν ξεφάντωναν ἀπὸ χαρὲς γιοματαῖς
 εἰς τὰ παχειὰ ταπέτα του ποὺ ἦσαν μεταξένια
 Σουλτάνες κρινοδάχτυλες, Χανούμισσες ἀφράτες

χοροπηδᾶν καὶ παίζουνε τὰ ζῖλια τ' ἀσημένια
καὶ τρίζουν τὰ πατώματα καὶ τρίζουν τὰ σανίδια
κι' ἀπάνου στὰ λυγίσματα τὰ ντέφια τους βαροῦνε.
Σὺν τὸ Μεγάλον Βασιλιᾷ ποῦ ὅλα τὰ στολίδια
καὶ ὅλα τὰ διαμαντικὰ ἀπάνω τοῦ φοροῦνε
ἔτσι καὶ τὸ περήφανο Σαράϊ τοῦ Σουλτάνου
κεῖνο τὸ βράδυ ὁλόγυρα τὸ εἶχανε στολίσει
μ' ἔξη χιλιάδες νεκρικὰ κεφάλια ποῦχε ἀπάνου
καὶ εἶχανε τὰ Κάστρα του μ' αὐτὰ παραγεμίσει.
Σ' ὅλες τὶς μπάντες, τὶς μεργιές ἦσαντε κρεμασμένα
δὲν ἔμεινε μέρος κανὲν ὅπου νὰ μὴν φαντάζη
γιὰ νὰ τὰ βλέπουν οἱ πιστοὶ ἐκεῖ ἀραδιασμένα
καὶ ἡ καρδιά τους νὰ μεθᾷ καὶ νὰ ἀναγαλλιάζη.

— ο —

Μὲ μάτια κατακίτρινα, μάτια μυσοσβυμένα
καὶ μὲ κατάμαυρα μαλλιά σὺν νᾶταν κολλημένα
κεῖνα τὰ κατακίτρινα ἀνθρώπινα κεφάλια
εἰς τῆς ταράτσες κρέμονται ἀράδα γιὰ ἀσφάλια
στὶς μυρουδιές ποῦ χύνονται τριγύρω στὸ Σαράϊ
ξεπροβάλλαν δειλὰ δειλὰ τὴν ἄχαρή τους χάρι.
Σὺν ἓνας φίλος γκαρδιακὸς ποῦ σὲ κηδεῖα πάει
σὺν φίλος ὅπου θλίβεται τὸ ἀργυρὸ Φεγγάρι
σὺν ἄστρο ποῦνε τῶν νεκρῶν ἔξάνοιγε τὴν βεντάλια
καὶ σκόρπαγε τὴν ἄμετρη καὶ τὴν γλυκεῖα χλωμάδα
σὲ κείνη ὅπου ἔχυναν τὰ νεκρικὰ κεφάλια
ὅλη τὴ ματοστάλαχτη ποῦ χύναν κιτρινάδα.

— ο —

Ἀνάμεσα στὴ μεσανὴ τὴν πόρτα, σὲ μιὰ θέσι
περίβαλτη τοῦ Σεραγιοῦ, ἀντάμα κρεμασμένα
καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ψηλὸν τὸν θόλον, μὲς στὴ μέση
τρὶα κεφάλια νεκρικὰ προβάλλουν χλωμασμένα,
ποῦ τὰ κοράκια λαίμαργα ἐχτύπαγαν μὲ χάρι
μὲ τὰ πλατεῖα φτερούγια τους ποῦ ἄπλωναν ὡς κάτω.
Ἔδειχναν μὲ τὴ στάσι τους, ἐκείνη ποῦχαν πάρει

εἰς τὴν ἀπαίσια στιγμή τοῦ τραγικοῦ θανάτου,
τὸ ἓνα πῶς τὸ αἷμα του τὴ μάχῃ εἶχε βάψει
καὶ τ' ἄλλο ὅτι ἔπесε, ἀπάνου στ' Ὁ Ἅγιον Βῆμα,
τὸ τρίτον σκοληκὸ βρωτὸ πῶς τῷ γανέ ξειθάψει,
μέσα ἀπὸ τὸ μαῦρο του, τ' ἀραχνιασμένο μνήμα.

— ο —

Λέγουνε τότε, Λέγουνε. ὅτι ὥσάν κολῶνες
ἐκεῖ ὅπου ἐφύλαγαν οἱ ἔμπιστοι φρουροὶ του
καὶ ξαγρυπνοῦσαν ὄρθινοι στὶς πόρτες, στὶς κρυψῶνες
ἀκίνητοι, ἀμίλητοι, ναί, οἱ διπλοσκοποὶ του,
πῶς μίλησαν γιὰ μιὰ στιγμή τὰ τρία τὰ κεφάλια
σιγά, βραχνά, μουρμουριστά, μέσ' στὸ βαθὺ σκοτάδι
σὰν τὴ φωνὴ στὸν ὕπνο μας π' ἀκοῦμε ἀγάλια ἀγάλια
ἢ σὰν τὸν κρύον ἄνεμο μέσα εἰς τὸ λαγκάδι
ἢ σὰν τὸν ἀνεπαίσθητον τὸν ἦχον ὅπου πάλι
ἀπάνου εἰς τὴν ἀμμουδιὰ τὸν ἦχον ποὺ σκορπάει
τὸ ἄσπρον κῦμα τὴ στιγμή ὅπου τὸ μαῖστράλι
στὸ ἀκρογιαλὶ μὲ ἀφροὺς τὸ σπρώχνει, τὸ κυλάει.

— ο —

Η ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ

Ποῦ εἶναι τὸ μπουρλότο μου ; ποῦ εἶναι, ἀδελφοί μου ;
Ἄνοιχτε ὅλα τὰ πανιά καὶ λάμνετε. παιδιά μου.
Τὸ Μεσολόγγι, σύντροφοι, ζητᾷ τὴ συνδρομὴ μου
νὰ τοῦ προσφέρω γρήγορα καὶ τὴ βοήθειά μου.
Οἱ Τοῦρκοι ἀπ' ὅλες τὶς μεριεὶς ἔχουν κοντοζυγώσει
καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς στεργιάς μὲ τὸ πολὺν στρατό τους
καὶ γύρω ἀπὸ τὴ θάλασσα τῶχουν περικυκλώσει
μὲ τὸν τρανὸν τὸν στόλον τους τὸν ὑπερηφανό τους
Στοὺς προμαχῶνες του ἐμπρὸς ἔφθασαν ἔως τώρα
καὶ τὶς τροφὰς ἀλλοίμονο ! ἔχουν ἀποκοιμμένες.
Ἄς ξαναστείλουμε λοιπὸν στὴν πρώτη τους τὴ χώρα
τὶς Τούρκικες Φρεγάδες τους, ποῦ εἶνε ἀραγμένες.

Κι' εἶθε, καπεταναῖοι, μοι καὶ εἶθε ῥέ παιδιὰ μου
ἀφτὸ τὸ πύρινο δαυλὶ ὅπου βαστῶ στὸ χέρι
ἀστροπελέκι νὰ γενῇ σὲ ὅποιους βρῶ μπροστά μου
καὶ φωτεινὸ στὸ διάβα μας γιὰ σᾶς παιδιὰ, ἀστέρι.

—ο—

—Ἐμπρὸς νὰ φύγουμε.... Ἔχε γεῖα Κόρινθος Τουρκομάχα
μὲ κείνο τ' ἀκροτῆρι σου τὸ κοσμοξακουσμένο.
Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς, ὦ θάλασσες! ποὺ ὅλα σας τὰ βράχα
φέρνουν καὶ ἓνα ὄνομα, τρανὸ τραγουδισμένο
Βράχα στὸ Ἀρχιπέλαγος ποὺ φαίνεστε σπαρμένα
σὲ κάθε κύμα ποὺ χτυπᾷ καὶ σᾶς ἀναταράζει.
Καὶ σεῖς πανέμορφα Νησιά, Νησιά μου πλουμισμένα
ποὺ ἡ ἀγάπη μέσα σας αἰώνια φωληάζει
σὺν κάνετε τὸ μπάνιο σας μοιάζει ἡ σιλουέτα
ἀπάνου εἰς τὰ κύματα τὰ πολυαφρισμένα
κάθε πρωί, σὺν ἀνθίνα σὺν πλουμιστὰ μπουκέτα
καὶ κάθε νύχτα ξέχωρα, σὺν βάζα στολισμένα.

—ο—

—Χαῖρε! Πατρίδα ξακουστή, Ὑδρα περήφανή μου,
Ὑδρα, νησὶ ποιητικὸ πῶγεινες Σπάρτη νέα
ποῦσαι Νησάκι ὠμορφο κι' ὅπου γεννᾷς χρυσὴ μου
οὐλὴ μας τῇ θαλασσινῇ ἀνδρεία νεολαία,
ποὺ κάθε μέρα ξέγνοιαστα ἐδῶ τῇ λευτεριά σου
μ' ἓνα τραγοῦδι χαιρετᾷς αἰώνια ἐμπνευσμένο,
χαῖρε μικρὸ Νησάκι μου! εἰς τῇ γλυκειᾷ θωριά σου
τὸ ὄνειρό μου γίνεται ἀμέσως φτερωμένο.
Τὴν ἀνθισμένη σου στεργιά ἀμμόστρωτη ὥς πέρα
τὰ κύματα ἀνάλαφρα πονετικά χαϊδεύουν
τὶς ὄχτες σου, τοὺς βράχους σου, σχεδὸν κάθε ἡμέρα
τ' ἀστροπελέκια τοὺς χτυποῦν λὲς καὶ τοὺς σημαδεύουν
καὶ τ' ἄγριο κύμα ντροπαλά, κάποτ' ἀργριεμένα
τοὺς τρώει τῇ ρίζα μουσικὰ κι' ἀπόλιγο γκρεμίζει.
Ὅλα σου εἶναι ὠμορφα καὶ πολυαγαπημένα
κι' αὐτὸ τὸ λιμανάκι σου κι' αὐτὸ τὸ μετερίζι.

Γιὰ σας ! Γιὰ σας, ἀδέλφια μου !..... Ἐὰν ποτὲ γυρίσω
καὶ ἂν τὸ Μεσολόγγι μας μπορέσω νὰ τὸ σώσω.
ὦ μία νέα Ἐκκλησιά στὴ Παναγιά θὰ στήσω
κι' εἰς τὴν μεγάλην χάρι της θὰ τὴν ἀφιερῶσω.
Ἄλλ' ἂν πεθάνω... ῥέ παιδιά ! καὶ ἂν στὴ νύχτα πέσω
σὲ κείνη πού ποτὲ κανεὶς ποτὲ του δὲν ξυπνάει
ἂν καὶ τὸ αἷμα μου ἀφτὸ νὰ χύσω εἰμπορέσω
ὅποιος, ἀδέλφια, ἀπὸ σᾶς ἀντέχει καὶ βαστάει
σὲ μιὰ ἐλεύθερη γωνιά τὸ λείψανο νὰ φέρῃ
καὶ ἀπὸ τὸ κουφάρι μου ὅ, τι κι' ἂν ἀπομένει
νὰ σκάψῃ τὸ κυβοῦρι μου νὰ τὸ φυσᾷ τ' ἀγέρι
κι' ὁ ἥλιος τὸ χινόπωρο γλυκὰ νὰ τὸ ξεσταίνη.

— ο —

— Τὸ Μεσολόγγι φάνηκε..... κι' οἱ Τοῦρκοι στὸ μεῖντάνι.
Ἐμπρός ! ὦ παλληκάρια μου ἀνδρεῖα ξακουσμένα
ἐμπρὸς διὰ νὰ διώξουμε ἀπ' τὸ στενὸ λιμάνι
τὰ Τοῦρκικα καράβια τοὺς πού εἶνε ἀραγμένα·
ἐμπρὸς γιὰ νὰ βουλώσουμε ἐκεῖνα τὰ κανόνια·
ὅπου οἱ Τοῦρκοι ρίχνουνε πάνω κατὰ τὸ Κάστρο.
Καὶ πρὶν ἀκόμ', ἀδέλφια μου, ξιφιάδες μου, δελφίνια
στὸ κῆμα μέσα βυθιστῇ τῆς θάλασσας τὸ Ἄστρο
ᾧς βάλλουμε κρυφὰ φωτιά στὴ Ναυαρχίδα πίσω
πῶχαι σὲ τέσσαρες σειρὲς ἀπάνου τὰ κανόνια
καὶ τῶν μπουρλότων γλήγορα τοὺς γάντζους νὰ γλυστρήσω
·τοιμᾶστε τὶς ἀγκυλωτὲς ἀρπάχτρες, τὰ τρομπόνια.
Κι' ἂν δὲν λαθέβουμαι, παιδιά στὰ προαισθήματά μου
καὶ μένα ψεύτῃ ὁ Θεὸς ἀνίσως δὲ μὲ βγάλῃ
μὲ πύρινα, μὲ φωτεινὰ γράμματα τ' ὄνομά μου
θὰ γράψω εἰς τὴν πλώρη τῆς ἐκείνῃ τῇ μεγάλῃ.

— ο —

Ἀδέλφια μου, νικήσαμε τὸ στόλο τοῦ Σουλτάνου
Μεγαλοδύναμε Θεέ ! Μιὰ Τουρκικὴ ὀβίδα
στὸ ἔνδοξο μπουρλότο μου νὰ πέφτῃ κατ' ἀπάνου
καὶ νὰ τσακίξῃ σὰν γυαλὶ τὴ γέφυρά του εἶδα.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Καὶ τώρα εἶναι θρύψαλλα..... Ἀρχίζει νὰ βουλιάζη
τὸ ἄραχλο μπουρλότι μου παντοῦ χίλιοσπασμένο
μάτην τὸ στόμα ἀπαντοχὴ καὶ τὴν βοήθεια κράζει
εἰν' ἀπ' τὸ κῦμα τ' ἄγριο γιὰ πάντα σκεπασμένο
κι' ἔτσι πηγαίνω γιὰ νὰ βρῶ τὸ μαῦρο σάβανό μου
κάτου στὰ φύκια στὸ βυθό, ὥσάν τὸ παραμῦθι
καὶ τὸ κρεββάτ' ἀνάμεσα στὴν ἄμμο τὸ στερνό μου
καὶ μέσα εἰς τῆς θάλασσας τ' ἀραχνιασμένα βύθι.

—ο—

—Ἀλλ' ὄχι, ὄχι.... Ξύπνησα καὶ βλέπω ἐμπροστά μου.
Καὶ ποῖδ' λοιπὸν μυστήριο τριγύρω μὲ σκεπάζει;
Ποῖδ' εἶνε κεῖνο τὸ φριχτὸ πού βρίσκεται κοντά μου
τὸ σκιάχτρο τὸ ἀπαίσιον ποῦ μὲ γλυκοκυττάζει;
Τί ὄνειρο ἀνεπάντεχο! Καὶ τί φρικτὰ ὀδύνη;
Ἀκόμ' οἱ Τοῦρκοι τὸ λοιπὸν θὲ νὰ μὲ κυνηγᾶνε;
Καὶ τί ἀκούω ἀπὸ μακρὰ; Ἄραγε νὰ μὴν εἶναι
φωνὲς γυναῖκες ἢ Οὐρὶ πού σιγοτραγουδᾶνε
καὶ λὲν τραγούδια μαγικά καὶ μαγικοὺς σκοποὺς
πού μέσα στὸν Παράδεισον κανέναν ἀγροικαίει;
Τί μουσικὴ! Τί ποίησις! Εἶμαι στοὺς Οὐρανοὺς;
Ἀλλὰ τὶ αἵματα θωρῶ! Ἄ!..... Εἶναι τὸ Σαράϊ.

—ο—

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΦΩΝΗ

᾽Ω! Ναί! Κανάρη Ναύαρχε! Σὺ βλέπεις τὸ Σαράϊ
κι' αὐτὸ τοῦ Μάρκου Βότσαρη τ' ἀγέρωχο κεφάλι
δπου τὸ ἐξεθάψανε μέσα ἀπὸ τὸ μνήμα
καὶ τὴ καινούργια τους γιορτὴ στολίσανε καὶ πάλι.
Μέσα εἰς τὸ κυβοῦρι μου ἐμπήκαν μὲ μανία
κι' ἐκεῖ οἱ Τοῦρκοι ἐπίμονα κι' ἐκεῖ μ' ἐκυνηγῆσαν
οὔτε ἐκεῖ ὁ ἄμοιρος δὲν βρῆκα ἡσυχία!
καὶ τὴ γιορτὴ τους μὲ αὐτὸ οἱ ἄπιστοι στολίσαν.
Ἰδὲς αὐτὰ τὰ κόκκαλα πού εἰν' σκελειτωμένα
καὶ σὺ μοῦ τὰ ἐξέλαβες γιὰ σκιάχτρο ἐδ' ἀπάνου

πὸν τὰ σκουλίκια λαίμαργα ἔχουν ἀφανισμένα
 τὰ ξέθαψαν καὶ τᾶστειλαν πεσκέσι τοῦ Σουλτάνου.
 Κανάρη! Ἄκουσε λοιπόν! Κι' ἂν θέλῃς πές τον μῦθο.
 Κοιμώμουννα στὸ μνήμα μου, κι' αἴφνης σὴν νὰ σφυράῃ
 μὲ ξύπνησε ἀνεπάντεχα μέσα ἀπὸ τὸν βῦθο
 μιὰ φωνὴ σπαραχτικὴ « Τὸ Μεσολόγγι πάει! »
 Τότε μισοσηκόνουμαι μέσα εἰς τὸ σκοτάδι
 ποὺ ἦταν εἰς τὸ μνήμα μου τριγύρω ἀπλωμένο.
 Ἄκουω πέρα νὰ βροντᾶν, σ' αὐτὸν τὸν μαῦρον Ἄδη
 κανόνια, καὶ τὸ ἔδαφος μ' ὀρίδες σκεπασμένο
 ἀκούω ποὺ κλονίζεται, βλαστήμιες καὶ κατάρεις
 ἀκούω ἀνακατωτὰ ἀκῶ φωνές κι' ἀντάρεις
 ὅλα μαζί ἓνα κακὸ ἀφάνταστο μεγάλο
 ἀκούω καὶ τὸν πένθιμο τὸν ἦχο τῶν σπαθιῶν
 ὅπου χτυπιέτ' ἀκούραστα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο,
 ἀκούω τὰ σφυρίγματα, τὸν κρότο ντουφεκιῶν
 ἀκῶ τὸ ποδοβολητὸ τριγύρω π' ἔχυνόταν
 ἀκῶ τὸ βῆμα ἄταχτο καὶ βιαστικὸ ἀνθρώπων.....
 Τί ἦταν ἐκεῖνο τὸ κακὸ κι' ὁ θρῆνος ποὺ γινόταν
 σ' αὐτὸν τὸν κακοροϊζικὸν δυστυχισμένον τόπον;
 Μέσα στῆς μάχης τῇ βουῇ ἀκούω νὰ με κράζουν
 κι ἔτσι ὥσάν ἀπὸ βαθειά: — Ἔλα, βοήθησέ μας
 τρελλές φωνές, ἀγνώριστες τρελλὰ νὰ μοῦ φωνάζουν.
 Σκιὰ τοῦ Μάρκου Βότσαρη, τρέξε ἐνίσχυσέ μας,
 διῶξε ἀπὸ τὴν πόλιν μας τ' Ἀγαρηνοὺ τὸ κῦμα
 καὶ δείξε τὴν ἀντρεία σου, διῶξε ἀπὸ τὸν μαῦρο μνήμα
 Κι' ἐγώ..... γιὰ νὰ ξεφύγω πᾶ ἀπὸ τὸ μαῦρο μνήμα
 ἀρχίνησα μέσ' τὸ βαθὺ τὸ ἄραχνο σκοτάδι
 τὰ κόκκαλά μου τὰ ξερὰ ν' ἀνοίγω καὶ νὰ σμίγω
 κι' ἀνάμεσα στὰ μάρμαρα μὲ δύναμι νὰ σπάω,
 χωρὶς ὁ δόλιος νὰ μπορῶ ἐκεῖθε νὰ ξεφύγω
 σ' αὐτὴ τους τὴν περίστασι νὰ τρέξω γιὰ νὰ πάω.

— ο —

Αἴφνης ὅλο τὸ ἔδαφος φουντών' ἀνάβει, σειέται
 καὶ σὺν ἓνα ἡφαιστίῳ ἀτέλειωτα μουγγρίζει.
 Ἔπειτα..... ἄκρα σιωπὴ τρυγύρω μου σκορπιέται

καὶ μιὰ γαλήνη νεκρική ἀπέραντη γυρῶζει.
 Τὰ μάτια μου δλάνοιχτα μέσα εἰς τὸ σκοτάδι
 σὰν νὰ ἀπελιθώθηκαν μείναν μαρμαρωμένα
 εἶδαν τὰ ἀπερίγραπτα τ' ἀνέκφραστα τοῦ Ἄδῃ
 ποῦ μάτι ἴσως κανενὸς δὲν ἔχει ἰδωμένα.
 Καὶ μέσα ἀπ' τὰ κύματα τὰ φλογερά, τὰ μαῦρα
 ὅπου ἀναταράσσονται καὶ ὅπου ἀναβράζουν
 καὶ μέσα, μέσα ἀπ' τῇ γῇ βγαίνει φωτιά καὶ λαύρα
 κι' ἀπὸ τῆς φλόγες γύρω μου αὐτὲς ποῦ σὲ τρομάζουν
 ἀπὸ ψυχὲς ἀμέτρητες στὴν ἄβυσσο ποῦ σβένουν
 ὥσαν ἀνεμοστρόβιλοι αἴφνης νὰ σηκωνῶνται
 κι' ἄλλες ψυχὲς πισ' ἀπ' αὐτὲς ψηλὰ νὰ ἀνεβαίνουν
 ἐπάνω στὰ μεσοούρανα καὶ νὰ περιπλανῶνται.

—ο—

Ἄφου λοιπὸν ἐνίκησαν τοὺς πολιορκουμένους
 οἱ Τοῦρκοι ἀνεσκέλεψαν ὅλα τὰ μνηματὰ μας
 ἔγδυσαν καὶ ἐκούρσεψαν κι' αὐτοὺς τοὺς πεθαμένους
 καὶ μᾶς ἐλήστεψαν ποῦ λὲς κι' αὐτὰ τὰ πτώματὰ μας
 καὶ τὸ ξανθὸ κεφάλι μου οἱ Τουρκαλάδες κόψαν
 μὲ τοῦτα τὰ κεφάλια ἐδῶ μαζί τὸ ἀναμίξαν,
 χωρὶς καμμιὰ διαλογὴ οἱ ἄγρι' Ἀραπάδες
 στοὺς σάκκους μέσα τοῦ Σπαχῆ ὅλα μαζί τὰ ρίξαν.
 Ὅταν στὰ δύο μ' ἐχώριζε ἐκεῖ τὸ γιαταγάνι
 τὸ σκεβρωμένο μου κορμὶ πῆδησε σὰν ὀβίδα
 καὶ πῶς, καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ ἐτότες μοῦ ἐφάνη
 πῶς πέθανα, γιὰ τὸ Σταυρό, γιὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα.

—ο—

Κάτω στὸν κόσμον τὸν κακόν, τὸν μάταιον ἀκόμη
 τὴν τύχη σας δὲν εἶν' κανεὶς ὅπου νὰ τὴν ζηλεύη.
 Ἀπ' τὸ Φανάρι, Γαλατᾶ, ἕως τὸ Σταυροδρόμι
 ἢ ἀκατάδεχτη Σταμποῦλ γιὰ δὲς περμαζεύει
 ὅλους τοὺς Τοῦρκους τοὺς πιστοὺς γιὰ νὰ γελάσουν πλάι
 στὰ ἄθλια κεφάλια μας ὅπου ἐθεριστήκαν
 καὶ εἰς αὐτὸ τ' ἀκάθαρτο πλὴν γελαστὸ Σαράϊ

γιὰ τὴ μεγάλη του γιορτὴ σήμερα ἐκτεθῆκαν.
Κι' οἱ Τουρκαλάδες μᾶς τηρᾶν σὰν ἄγρια γεράκια.
Καὶ τώρα τὰ κεφάλια μας ποὺ σειῶνται ἐδ' ἀπάνω
ὅπως θὰ θρέψουν αὐριο τ' ἀχόρταγα κοράκια
θὰ θρέψουν σήμερα κι' αὐτὸν τὸν βρωμερὸν Σουλτᾶνο.

— ο —

Καί, νάτους, ὅλοι οἱ ἥρωες ἀπὸ τὶς σφαῖρες ντέλφι !
'Ο Κώστας, τὸ περίφημο, τὸ ἄξιο παλληκάρι,
ὁ Κίτσος ποὺ ἀγάπαγεν ὁ Βύρων σὰν ἀδελφι
(ἐκεῖνο τὸ ἀθάνατο ποιητικὸ κλωνάρι)
'Απὸ τὸν Γέρο—'Ολυμπο κι' ὁ Χρῆστος ὁ ἀρματωλὸς
κι' ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι μας ὁ Χρῆστος ὁ Καψάλης
ποῦν' τὸ βουνίσιο μας παιδί, ὁ Μάγερ ὁ ἐντροπαλὸς
παιδί τῆς Γερμανίας του ἐκεῖνης τῆς μεγάλης,
αὐτὸς ὅπου ἐδίδασκε τὸν Τέλλο Γουλιέλμο
ἐδῶ εἰς τοῦ Θρασύβουλου τὰ ἄξια δισεγγόνια,
ὁ φίλος καὶ ἀντίζηλος στὸν τόπο μας τὸν ἔρμο
ποὺ ἔβγαζε τὰ « Χρονικά » καὶ τᾶχε γιὰ κανόνια.

— ο —

* Ἀλλὰ οἱ ἄγνωστοι αὐτοὶ ποῖοι εἶναι—Στὸ θεό τους !
ποὺ μὲ τὸ ἀγνό μας μέτωπο τὸ πολυτιμημένο
ἀνακατεύουνε κι' ἀφτοὶ μαζὶ τὸ μετωπό τους
ἐκεῖ τὸ ἀποτρόπαιο, ἐκεῖ τὸ μολυσμένο ;
Γιὰ τήραξε ! Εἶναι αὐτοὶ ! Ναί ! Τὰ καταραμένα
ὅλα τὰ ἀποβράσματα τῆς 'Αφρικῆς κι' 'Ασίας.
Εὐνοῦχοι καὶ Τουρκαλβανοὶ σκλαβάκια μπιστεμένα
ποὺ ὅσες φορὲς εἰς τὶς γιορτὲς ζητήσουνε θυσίας
ἦ καὶ ἂν λείψη καὶ κανὲν κεφάλι, γιὰ ἀσφάλεια,
ἀπὸ τὴ λίστα τὴ μακρὰ τοῦ τολμηροῦ Σουλτάνου,
κόβουν ἀμέσως πρόχειρα ἀπ' ἀφτουνῶν κεφάλια
τὰ στέλνουν μὲ τὸν Τάρταρο καὶ τὰ κρεμοῦν δ' ἀπάνου

— ο —

Ναί ! Ὡσάν τὸν Μινώταυρο στοὺς τοίχους πὺν σφαδάζει
κι' αὐτὸς ξῆ ὀλομόναχος μέσα εἰς τὴ σκηνή του.

Καὶ σήμερ' ὀλομόναχος ἐδῶ διασκεδάξει
γιατ' ὅλοι οἱ εὐνοῦχοι του κι' οἱ σκλάβοι οἱ δικοὶ του
εἶνε ἀπόψε σᾶν κι' ἐμᾶς νεκροὶ ὅλοι οἱ σκλάβοι
καὶ περπατῶντας σήμερα σὲ πτώματα σκοντάβει.

Ποιὲς εἶνε κεῖνες οἱ φωνὲς ἡ παραπονεμένες ;
Ὡ ! Ναί ! Ἀκούγονται βαθεῖα ἀνείπωτες φοβέρες.
Εἶνε τῶν ὀργῶν ἡ στιγμὴ κι' ἄλλοι εἰς τὶς παρθένες
κι' ἄλλοιμονο στὶς ἀδελφές καὶ εἰς τὶς θυγατέρες .

Αὐτὰ τὰ μοσχολούλουδα θὰ χάσουν τὴ δροσιά τους
μὲ τὴ δυσώδη μοναχὰ τὴ βρωμερὴ πνοή του
κι' ἀπόψε θὲ νὰ χάσουνε τὴ δόλια παρθενιά τους
ἢ μὲ τὰ πλούσια δῶρα του ἢ μὲ τὴν ἀπειλή του.

Ἡ τίγρις πὺν εὐρίσκεται χορτάτη στὸ Σαρδί
ἐδῶ ξεκοκαλίζοντας σιγὰ κι' ἀγάλ' ἀγάλια
ἀπόψε συλλογίζεται παρθένας γιὰ νὰ φάη
γιὰ δειπνοῦ της ὀρεχτικό, κι' αὖριο τὰ κεφάλια.

— 0 —

Η ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ

Ὁ τῶν Ῥογῶν ἐπίσκοπος, πνευματικὰ παιδιὰ μου,
ὁ Ἰωσήφ ὁ γέροντας σᾶς στέλνει τὴν εὐχή του.

Τὸ ἅγιο Μεσολόγγι μας ἐχάθηκε μπροστά μου
μὲ κεῖνη τὴν ἡρωϊκὴ τὴν ἅγι' ἀπόφασί του.

Καὶ τώρα πιά ἐγλύτωσε ἀπὸ τὴν μαύρη πείνα
ἀπ' τὸ φαρμάκι τὸ δριμὺ πὺν τῷ τρωγε τὰ στήθεια
ἀφοῦ τριγύρω μάζεισε τοὺς Τούρκους, τοὺς σκεπάζει
ἐν μέσῳ τῆς ἀφάνταστης στυγνῆς του δυστυχίας
παράδειγμα ἀσύνηθες ! Π' ὁ κόσμος θὰ θαυμάζη
τρανῆς αὐταπαρνήσεως, τρανῆς αὐτοθυσίας !

Κι' ἔτσι ἀνετινάχτηκε ὀλόρθο στὸν ἀέρα !
Στὴ λάμψι του τὴ ζωηρὴ ἔλαμψε φωτοβόλος
ἀνάμεσα στὴ φλόγα του στὴν ξεδικτήτρα πέρα
καὶ ὅλος ἐφωρίστηκεν πέρα ὁ κάμπος ὅλος !

—Τὸ Μεσολόγγι πείναγε ! Πεινάγαν οἱ στρατιῶτες

εἴκοσι μέρες τρομερές τραβοῦσαν ἀγωνία.
 Μὲ στεντορεία τῇ φωνῇ τοὺς φώναξα ᾗ τότες
 — Ἐλθετε, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες καὶ παιδιά
 μὲ τὴν ἀγία Μετάληψι ὅλοι μας εἰς τὸ στόμα
 ἅς ποῦμε μέσ' ἀπ' τὴ καρδιά τὸ ὕστατό μας χαῖρε,
 καὶ ὅποιος ζήσῃ θὰ χαρῇ σ' αὐτὸ τὸ ἅγιο χῶμα
 γιατί θ' ἀνοίξουν καὶ γιὰ μᾶς καλλίτεροι ἡμέραι.
 Ἀπὸ τὰ χέρια μου λοιπὸν ἀδέρφια μου δεχθῆτε
 στὸ ἅγιο Βῆμα τοῦ Χριστοῦ τὴ θεία Κοινωνία
 καὶ πέσετε στὰ γόνατα γιὰ νὰ προσευχηθῆτε
 νὰ βοῇτε κἂν τὴ ψυχικὴ σὲ αὐτὴ σωτηρία.
 Δεχθῆτε ἀπ' τὰ χέρια μου τὸν λίγον ἄρτο σκλάβοι
 ὅπου στὴ δυστυχία μας μᾶς ἔχει ἀπομείνει
 π' ὅποιος τὸν φάγῃ, τὴ ψυχὴ, κ' ὅποιος τὸν μεταλάβῃ
 ψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸ αἰώνια παραδίγει. — »

— 0 —

Ναί! Ὅποια ἱερὰ θεία μυσταγωγία!!!
 Θνήσκοντες καὶ ἀκίνητοι ἐν πλήρει μετανόῃᾳ
 εἰς τὰ χλωμά τὰ χεῖλη τους ὅλοι ζητοῦσαν τότες
 τὴν Ἁγία Μετάληψι γονατιστοὶ ζητοῦσαν
 γέροντες, νέοι καὶ παιδιῶ, γυναῖκες καὶ στρατιῶτες,
 παρθένες κρινοδάχτυλες ὅπου λιμοκτονοῦσαν,
 μητέρες ποῦ στὰ στήθια τους ἐβάσταγαν σὺν δέμα
 χλωμὰ ἀπ' τὴν ἀρρώστεια τους καὶ μαραιμένα βρέφη
 — ποῦ ρούφαγαν ἀπ' τὸ βυζὶ τῆς μάννας τους συναῖμα
 ἀντὶς γιὰ γάλα γάργαρο ἐξεῖνο ποῦ τὰ τρέφει.

— 0 —

Καὶ ἔφυγαν οἱ Ἕλληνες μόλις εἶχε νυκτώσει....
 Ἀλλ' ὅμως οἱ Ἀγαρηνοὶ προτοῦ κἂν νὰ φωτίσῃ
 τοῦ Κάστρου τὰ χαλάσματα σὲ λίγο εἶχαν ζώσει
 καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἀταφούς εἶχαν πολιορκήσῃ.
 Τίποτε δὲν ἀφήκανε ὁλόρθο! Τὸ πατήσαν!
 Μὲ μιὰ ἀνήκουστη ὀρμὴ μὲ μιὰ θηριωδία
 ὅλα τὰ ξεγυμνώσανε καὶ ὅλα τὰ ἐγδῶσαν!...

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ

Ἡ Ἐκκλησιὰ πὺν ἤμουνα ἀνοίχτηκε μὲ βία
καὶ μῆχαν μέσ' Ἀγαρηνοί, Τοῦρκοι καὶ Ἀραπάδες
κι' ἐκεῖ ἀπάνου στὸ Ἱερὸ πάνου στὸ Ἅγιο Βῆμα
κάτι σπαδιὲς ἑξαφνικὲς ἐμὲ καὶ τοὺς Παππάδες
τῆς πικραμιένης μας ζωῆς ἀπέκοψαν τὸ νῆμα.
Ἐν χτύπημα εἰς τὸν λαιμὸ ἑξαφνα ἐδεχόμην
ὅμως δὲν ἀντελήφτηκα καθόλου τοὺς φονεῖς μου
γιατὶ ἐγὼ γονατιστὸς στὸν Πλάστη προσηυχόμην!
ὦ! Πικραμιμένη μου Ἑλλάς! Ταλαίπωρη πατρίς μου!

—ο—

—Ἀδέλφια μου! Ναί! Τὸν Μουχτάρ καὶ σεῖς νὰ λυπηθῆτε!
Σὲ ἓνα τόπο βάρβαρο ὡς τόσο γεννημένος
ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ Θεὸ νὰ τὸ παραδεχθῆτε
εὐρίσκεται ὁ ἄθλιος! γιὰ πάντα χωρισμένος.
Τὸ βλέμμα του ποτέ, ποτέ, δὲ ἑξανοίχθῃ σ' ὅλους
τοὺς ἀπέραντου οὐρανοῦ τοὺς σμαραγδένιους θόλους.
Κι' ἀπὸ τὸ τὸ στέμμα πὺν φορεῖ τὸ στέμμα τοῦ Ἀλῆ
πὺν διαρκῶς κλονίζεται καὶ κάνει πὺς θὰ πέσῃ
φορεῖ γιὰ μόνον στόλισμα μιὰ νεκροκεφαλὴ
πὺν οἱ Πασσάδες τοῦστειλαν ἀπὸ καιρὸ πεσκέσι.

—ο—

—Ὁ δυστυχὴς κι' ὁ ἄθλιος! Ἀνάμεσα σὲ πλάνες
καρδιοβόρες καὶ φοριχτὲς σκοτίζει τὸ κεφάλι,
τὶς βρωμερὲς ἡμέρες του κυλᾷ μὲ τῆς Σουλτάνες
χωρὶς ὅμως καὶ τίποτε νὰ τοῦ τῆς μεταβάλῃ.
Κοιμᾶται ἢ σηκώνεται, τὶς μέρες ἢ τὶς νύχτες
σὲ ἐφιάλτες βρίσκεται ἑφιάλτες ψυχοπνίχτες
καὶ πάντοτε ἢ μοναξιὰ τοῦ σκέπασε τὸν Θρόνον!
Πάντοτε κι' ἀδιάκοπα μὲ μάτι χαννωμένο
πλέκει σὲ νέα ὄργια ἢ ἡδονῶν ἢ φόνων!
Κ' οἱ δοῦλοι κ' οἱ εὐνοῦχοι του κάνουν πὺς τὸν λατρεύουν
καὶ κάνουν πὺς τὸν προσκυνοῦν τάχα γιὰ ἱνδαλμά τους!
διότι τὸ μαστίγιο ἐμπρός τους π' ἀναδεύουν
τοὺς κανονίζει ἄθελα τὰ θυμιάματά τους.

—“Όλα γὰ σᾶς εἶνε χαρὰ, συντρόφοι μου θλιμμένοι.
 Νίκη καὶ Δόξα καὶ Τιμὴ, Γιορτὴ, Παρηγορία
 τοῦ κόσμου τούτου ἀθλήται καὶ ὁμῶς νικημένοι
 θὰ εἰστε πάντα νικητὲς ἐσεῖς... στὴν Ἱστορία!
 Εἰς τὸ Σαράϊ τὸ κομπὸ αὐτὸ ὅπου καπνίζει
 σᾶς εὐλογεῖ καὶ ὁ Θεός. Γιά σας λεβέντες, γιά σας!
 Τὶς μάχες σας τὶς ἐνδοξες καθεὶς θὰ μακαρίζη
 δὲν θὰ σβυστοῦν οἱ νίκες σας οὔτε κι' ἡ λεβεντιά σας.
 Καὶ τὰ κεφάλια σας αὐτὰ ποὺ στὰ κοράκια δίνουν
 αἰώνια θὲ νὰ γενοῦν τρόπαια στὸ χαμό σας,
 καὶ τὰ κορμιά σας τ' ἄταφα μνημεῖο θὲ νὰ γίνουν
 νὰ δείχνῃ τὴν ἀνδρεία σας καὶ τὸν ἡρωϊσμό σας.

—ο—

—Νὰ σᾶς ζηλεύ' ὁ Σατανᾶς κι' αὐτὸς εἶνε γραμμένος!
 Ἀνάθεμα μόνον σὲ κειὸν π' ἀρνιέται τὴ θρησκεία
 ὅπου ἀρνιέται τὸν Χριστὸν καὶ τὸν Ἑσταυρωμένον
 κι' ἀλλάζει ἀσυνειδήτα τὴ πίστι τὴν ἀγία.
 Εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ποὺ ἀπλωμένο μένει
 τὸ ὄνομά του δὲν θὰ βρῆς οὔτε ζωῆς ἀχνάρι
 κανένας Ἀγγελος ποτὲ αὐτὸν δὲν περιμένει
 στὸν θάνατό του, τὴν ψυχὴ μαζί του νὰ τὴν πάρῃ
 καὶ τ' ὄνομά του βδελυρὸ χυμένο μέσ' τ' αὐλάκι
 θὰ εἶνε πάντ' ἀπαίσιο καὶ μισητό... Ἀκόμα
 θὰ μοιάζῃ ὥσάν τῆς ὀχιάς τ' ὀλόπικρο φαρμάκι
 ὅπου τὸ φτοῦμε ἄθελα μὲ μιᾶς ἀπὸ τὸ στόμα.

—ο—

—Εὐρώπη Χριστιανική! Μὴ σκέπτεσαι ἀδίκως
 καὶ πρόσεξε εἰς τὶς θεορμέες ποὺ κάνω παρακλήσεις
 ἓνα ὀλόκληρο στρατὸ ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος
 ἀπὸ Ἱππότες εὐγενεῖς τῆς δοξασμένης Δύσης
 ἄλλοτε, ἀπὸ λύπησι διὰ τὶς συμφορές μας
 ὁ Βασιλεὺς ὁ Χριστιανὸς εἶχε διοργανώσει
 κι' ἀπεβιβάσθηκαν ἐδῶ, στὶς ἐνδοξες ἀκτές μας
 ὡς Σταυροφόρος ταπεινὸς γιὰ νὰ μᾶς λευθερώσῃ.

Εὐρώπη! Ἐκλεξε! Προτοῦ ἀκόμη ἡ Δευτέρα
 ἡ Παρουσία τρομερῇ σημάνῃ τοῦ Θεοῦ μας
 ἀναμεσὶς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Μωάμεθ πέρα
 ἐκείνης τῆς Ρομφαίας του καὶ τούτου τοῦ Σταυροῦ μας.

— ο —

II

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἀλήθεια! Ἀγίες σκιές ἔνδοξες τοῦ Κανάρη
 τοῦ Μπότσαρη, τοῦ Ἰωσήφ! Φαίνεται εἶν' γραμμένο
 στὰ μέτωπά σας τ' ἅγια νὰ δοῦνε μὲ καμάρι
 τὸ στέμμα τὸ ἀμάραντο τῆς Δόξης χαραγμένο.
 Στὸ τέλος κι' ἡ Εὐρώπη μας ἡ τόσον νυσταλέα
 θ' ἀκούσῃ ἔστω καὶ ἀργὰ τὴν πένθιμη φωνή σας
 καὶ ἡ ἀρχαία ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ἑλλὰς ἡ Νέα
 ἓνα τραγοῦδι ψέλνοντας πολεμικὸ μαζὶ σας
 θὰ ποῦνε εἰς τὰ σκέλεθρα π' ὁ ἄνεμος τὰ γέρνει
 καὶ στὰ λεβέντικα αὐτὰ τὰ ἄταφα κορμιά σας
 κι' ἓνα θὰ ψάλλουνε μαζὶ τραγοῦδι πὺν θὰ φέρνῃ
 δόξα διπλῇ, διπλῇ Τιμῇ σὲ σᾶς... καὶ στὰ παιδιὰ σας.
 Εἰστε κι' οἱ τρεῖς σας ἥρωες, εἰστε κι' οἱ τρεῖς σας βράχοι
 ὑπέροχοι φανήκατε κι' οἱ τρεῖς εἰς τὴν ἀντρεία.
 Εἰστε λοιπὸν ἡμίθεοι εἰστε γιγαντομάχοι
 καὶ στύλοι εἰς τὴν πίστι μας καὶ στύλοι στὴ θρησκεία.
 Διὰ τὴ Δόξα πάντοτε γιὰ τὴ σεμνὴ τὴ Νίκη
 ἀκούρσσοι ἠργάσθητε δι' ὅλου σας τοῦ βίου
 καὶ πεθαμμένους κι' ἄταφους οἱ Τουρκαλάδες.. Φρόκη!
 σᾶς ἔβαλαν εἰς τὸ σταυρὸ ἐδῶ τοῦ μαρτυρίου.
 Ὑστερα ἀπὸ τὰ τρόπαια ἐκεῖ στὰς Θερμοπύλας
 νὰ σᾶς κατασπιλώσουνε ἦτανε πεπρωμένο!
 Σᾶν τὸν Χριστὸν μας καὶ ἐσεῖς στὰς Οὐρανίους πύλας
 ἀκόμα καὶ τὸ αἷμα σας τὸ ἔχετε χυμένο.

— ο —

Ἐν ἡ Εὐρώπῃ μιὰ φορὰ ἴσαμε τὸ Σαράϊ
 τὸ αἷμα τὸ κατὰμαυρο δὲν τὸ ἀκολουθήσῃ
 πὺν ἀπ' ὅλῃς τῖς μεριὲς στ' Ἑλλάδας μας κυλάει
 κι' ἔχει σὰν ἕνας ποταμὸς ὡς πέρα ξεχειλίσῃ
 ὁ Παντοδύναμος Θεὸς θὰ τῆς ἐπιφυλάξῃ
 μιὰ μεταμέλεια φοιχτή! Ναί! Λεβέντες! Γιά σας!
 Παρηγορήσου Δέσποτα κι' ἄλλοι μὲ τὴν τάξι
 πάρα πολὺ ἔχουν ψηλὰ στηθὴ τὰ τροπαῖά σας
 καὶ τώπα πλιά ὁ Ὀλυμπος ὁ τόπος τῶν ὀνείρων
 κι' ὁ νέος ὁ Παράδεισος πολὺ ἀνησυχοῦνε
 καὶ περιμένουν, ὦ πλειὰς τῶν λατρευτῶν μαρτύρων!
 καὶ τῶν Ἡρώων ὦ τριάς! νὰ σᾶς ὑποδεχθοῦνε.

—ο—

Αὔγουστος 1826.

ΝΑΥΑΡΙΝΟΝ

Ἦ, ἦ, ἦ, ἦ, ἦ τριστάλμοισιν
Ἦ, ἦ, ἦ, ἦ, ἦ βάρεσιν δλόμενοι
(Αἰσχυλῶς "ΠΕΡΣΑΙ,.)

Ἄλλοίμονον! Ἄλλοίμονον! Τὰ πλοῖα μας
Ἄλλοίμονον! Ἄλλοίμονον! Κατεστράφησαν

ΝΑΥΑΡΙΝΟΝ

I

Κλαῖε Κανάρη Ναύαρχε! Ἐκατὸν εἴκοσι πλοῖα!
Κλαῖε! Ποῦ ὅλα χάθηκαν στὴν ἄγρια ναυμαχία
ἀπὸ ἴνα στόλο ὀλόκληρο δὲν ἔμεινε οὔτε λόθρα!
Καὶ σὺ Κανάρη ποῦ ἴσουν; Τῶν πλοίων καταβόθρα;
καὶ τῆς θαλάσσης δαίμονα; Ποῦ ἴσουν λοιπὸν κρυμμένος;
Καὶ πῶς ἐστάθη δυνατὸν ὁ Τοῦκος νικημένος
χωρὶς ἐσένα νὰ βρεθῇ; ὦ! Ἦταν πεπωμένον
κάθε καράβι του νὰ δῇ στὸν πᾶτο βουλιαγμένο!
Σὰν τὸν Κριλλίων ποῦ ἔλειψε σὲ μία ναυμαχία
ἔτσι καὶ σὺ δὲν ἦσουν στὴν ἅγια φωταψία.

—ο—

Ἔως ἐδῶ! Ἄν κάποτε τῆς θάλασσας τὰ κύματα
ἐκοκκινίζανε φριχτὰ σὰν κολασμένα μνήματα
ἀπὸ μιὰ λάμψι φωτεινὴ ποῦ ὅμως δὲν ἀνάβει...
Ἄν ἔλαμπε στὰ μάτια μας κανὰ τρανὸ καράβι
μὲ μιὰ στήλη πύρινη πλατεῖα στεφανωμένο....
καὶ ἔμοιαζεν ἠφάιστειο στὴ θάλασσ' ἀναμμένο...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη του σὰν Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναζε —«Ἐπέρασ'... ὁ Κανάρης».

—ο—

Ἐὰν τὸ κύμα κύλαγε δαμασκηνὰ σπαθία
σαρίκια, μισοφέγγαρα, κατάρτια καὶ πανιά
ναυτῶν σαγάκια καὶ κουπιὰ καὶ γοῦνες σκορπισμένες
τὰ μόνα ἴχνη πῶμειναν ἀπὸ τὴ ναυμαχία

ἀπὸ ἴνα στόλο δυνατὸ σὲ ναῦτες καὶ σὲ πλοῖα.
Κι' αὐτὰ τὰ μόνα λείψανα ποῦ ἦσαντε ῥιμμένα
μὲ ἀσπρίζαν ἀπ' τοὺς ἀφρούς καὶ μὲ σὰν μαυρισμένα
φαινόσαντε ἀπ' τὸν καπνὸ κι' ἀπ' τῆς φωτιᾶς τῇ λαύρᾳ
π' ὅταν ζυγῶς ἡ φλόγα τῆς ὄλα τὰ κάνει μαῦρα...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη τοῦ σὰν Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναξε — «Ἐπέρασ'... ὁ Κανάρης» —.

— 0 —

Ἄν κάτω εἰς τῆς Αἴγινας, στῆς Κρήτης τ' ἀκρογιάλι
σὰν μιὰ βουή τρομαχτική, μιὰ ἔκρηξι μεγάλη
(σημάδι τῆς καταστροφῆς) στὴ θάλασσ' ἀγροικιόταν
καὶ μὲ πολλοὺς ἀντίλαλους στὰ κύματ' ἐκυλιόταν
καὶ τρώμαζαν ἀπ' τῇ βοῇ τὰ ψάρια κι' οἱ ἀνθρώποι
καὶ στήν Ἑλλάδα ἔστρεφε τὰ μάτια ἡ Εὐρώπη...
Τότε ὁ ναύτης καθιστὸς στὴ πλώρη τοῦ σὰν Ἄρης
ἀντρειωμένος φώναξε — «Περνάει... ὁ Κανάρης» —

— 0 —

Στὰ καπνισμένα κύματα ὁσάκις οἱ Πασσάδες
ἀνετινάζοντο ψηλὰ μαζὶ μὲ τῆς Φρεγάδες
ὁ στόλος τοὺς ποῦ ἔμενε γι' ἀσφάλεια κρυμμένος
μὲς στὴ σκιά τοῦ λιμανιοῦ βουβὸς καὶ μουδιασμένος
ἀμέσως Σ' ἀνεγνώριζε σ' αὐτοῦνα τὰ παιχνίδια
καὶ δέλιαξε μήπως τυχὸν κι' αὐτὸς πάθῃ τὰ ἴδια.
Τὸ τρομερὸ μπουρλότο τοῦ ἔξηγοῦσε μ' εὐγλωτία
τὸ πῶς συνέβη τὸ κακὸ κι' ἐβούλιαξαν τὰ πλοῖα.
Καὶ τὸ δαυλί σου ἄσβεστο ποῦ στὴ φωτιά προβάλλει.
ἐφώτιζε τὴν πυρκαγιά μὲ λάμψι πιδὲ μεγάλη.

— 0 —

Πλὴν κλάψε ! Κλάψε σήμερα γιατί χωρὶς ἐσένα
καῖχαν τὰ καράβια τοὺς καὶ εἶνε βουλιαγμένα !
Ἄλλὰ γιατί χωρὶς Ἐσὲ ὁ πόλεμος νὰ γίνη ;
κι' ἡ συμφορὰ τοῦ στόλου τοὺς ; Γιατί ἡ μάχ' ἐκείνη ;

Ἄραγε πλέον τοῦ Θεοῦ τὸ δυνατὸ τὸ χέρι
 τραβήχτ' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα μας, δὲν θέλει νὰ τὴν ξέρη;
 Νὰ περιμένουν ἔπρεπε! ὦ ναί! νὰ περιμένουν!
 Γιατὶ δὲν ἦτανε σωστὸ ὅλα αὐτὰ νὰ γένουν
 καὶ σὲ μία τέτοια ἑορτὴ Ἐσὺ ν' ἀπουσιάζης
 καὶ βλέποντας τόσο χαμὸ νὰ βαρυαναστενάζης.

—ο—

II

Παρηγορήσου! Ἡ Ἑλλάς ἐλεύθερη ἐγίνη!
 Καὶ ἡ Εὐρώπη ἔδωκε τέλος δικαιοσύνη
 ἀναμείβει στοὺς δήμιους καὶ εἰς τὰ θύματά τους.
 Θὰ λείψουν πιά οἱ τύραννοι καὶ τὰ ἐγκλήματά τους.
 Νά! ἡ Εὐρώπη πολεμᾷ κι' ἡ τύχη σας ἀλλάζει!
 Ὑπόφερε, Κανάρη μου! Τὸ χέρι ποῦ κυττάζει
 γιὰ πάντα νὰ σᾶς ἔδικηθῇ κι' ἀντάλλαγμα νὰ πάρῃ
 ἀπ' τὸ στεφάνι σου αὐτὸ ἓνα μικρὸ κλωνάρι.
 Τοῦ Βύρωνος, τοῦ Ὁμήρου, Ἑλλάδες τιμημένες
 ἐσεῖς εἰστε ἀθάνατες καὶ κοσμοξακουσμένες
 ἡ μιὰ, νεώτερ' ἀδελφὴ καὶ μάννα μας ἡ ἄλλη
 ἀρχίσατε γιὰ μιὰ στιγμή ἡ κάθε μιὰ νὰ ψάλλῃ
 Παιᾶνας κι' Ὑμνους χαρωπά, ἂν ἡ φωνὴ σβυσμένη
 ἀνίσως ἀπ' τὰ κλάμματα δὲν εἶνε ὑλωμένη.

—ο—

Ἑλλάς! ἦσουν αἰμορφὴ! πλὴν σ' ἔχωσαν στὸ μνήμα!
 καὶ πέντ' αἰῶνες ἔμεινες ὥσάν νεκρή! Τί κρῖμα!
 Κάθε Βεζύρης πῶβγαινε ἀντάρτης τοῦ Σουλτάνου
 στὰ λείψανά σου τ' ἅγια ξεθύμαινε ἀπάνου.
 Κεῖ, ποῦ οἱ Μαινάδες χόρευαν μὲ τὴ βραχνὴ λαλιά τους
 ἐκεῖ, ὅπου οἱ Ἑρῶτες εἶχανε τὴ φωληὰ τους
 τώρα... κανονιοβολισμοὶ ὥς πέρα ἀντηχοῦσαν
 καὶ μὲ τὶς μαῦρες μπόμπες τους τὶς Ἐκκλησιὰς χαλοῦσαν.
 Ὁ τόπος αὐτὸς στὸν οὐρανὸ σύννεφα δὲν εἶχ' ἄλλα
 σύννεφα δὲν τὸν κρύβουνε ὁλόγυρα μεγάλα

παρὰ μονάχα τοὺς καπνοὺς ἀπ' ὄλα τὰ χωριά της
 ποὺ ἡ Τουρκιὰ τὰ ἔκαιγε μ' ὄλη τὴν ἀπονιά της.

— ο —

Ἐξη χρονάκια πέρασαν συγκρατητὰ θλιμμένα
 ἀφ' ὅτ' ἡ ἀναπάντεχη ἡ θραῦς' αὐτὴ γενόταν.
 Ναί! Ἐξη χρόνια δίσεχτα, μαῦρα συφοριασμένα.
 Καὶ τέλος πρὸς ἐπίμετρο κι' ἡ Ἀφρικὴ ἐρχόταν
 νέα νὰ φέρῃ συνδρομὴ στὴ μισητὴ Τουρκία
 ἕως τὰ δόντια, ὅπως λέν, στὰ μπουνία ὀπλισμένη
 ἐνάντια ἐνὸς λαοῦ γνωστοῦ γιὰ τὴν ἀνδρεία
 ὅπου γνωρίζει νὰ νικᾷ ἢ ἄλλως νὰ πεθαίνει.
 Κεῖνος ὁ Ἰμπραήμ—Πασσάς, ναί, τὸ σκυλὶ ἐκεῖνο
 ποὺ εἰς τὸν κόσμον τίποτε κανὲν δὲν τὸν φοβίζει
 ἀπὸ τὴν Κρήτη πέρασε, καὶ εἰς τὸ Ναυαρίνο
 μὲ ὄλονε τὸ στόλο του ἀκράτητα χυμίζει
 ὥσάν τὸ ὄρνιο ξεπετᾷ ἀπ' τὴ φωληὰ νὰ φύγῃ
 καὶ σὰν τὸν λύκο στὸ μαντροὶ ὅπου πηδᾷ καὶ μπαίνει
 καὶ τρέχει μὲ τὴν μυρουδιὰ νὰ εὔρῃ τὸ κυνῆγι
 ἐκεῖο ποὺ τὸν εὐχαριστεῖ ἐκεῖο ποὺ τὸν χορταίνει.
 Καὶ σὰν γυρίῃ ἔπειτα μὲ πόδια κουρασμένα
 καὶ γύρω του λαχταριστὰ τὰ χέργια του ἀπλώνει
 πιάνει μονάχ' ἀμέτρητα κεφάλια νιοχοιμμένα
 κι' ἀπ' τὴ χαρὰ του τὴν πολλή, μεθᾷ κι' ἀναλιγώνει.

— ο —

III

ὦ! Νὰ τὸ Ναυαρίνο μας στὴν πρωϊνὴ ἀγνάδα!
 μὲ τὰ λευκὰ σπιτάκια του ἐδῶ κι' ἐκεῖ σπαρμένα
 ποῦνε σὰν μία ζωγραφιά ἔτσι ποὺ εἶν' ἀράδα
 κι' ἀπάνου σὲ ἀπόκρημνους βράχους καλοφτιασμένα
 μὲ τίς σκεπές τους τίς πλατειές ποὺ γέρνουν γιὰ νὰ τρέξουν.
 Τὰ ἄλικα τὰ κύματα λὲς καὶ τὰ προκαλοῦνε
 κάτω στὸ ἀκρογιάλι τοὺς νάρθηθ, μαζὶ νὰ παίξουν
 ν' ἀγκαλιασθοῦν ἐρωτικά, νὰ γλυκοφιληθοῦνε.

ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΚΟΡΔΙΓΚΤΩΝ

Ἴδου τὸ Ναυαῤῥινο μας αὐτὸ ὅπου θωροῦνε
 κι' ὅπου ἐκείν τὸν κόρφο του τὸν σφαλιστὸν δανεῖζει
 σὲ δύο στόλους κραταιοὺς νὰ σφιχταγκυλισθοῦνε
 ἀλλὰ ὁ ἕνας στὰ στερνὰ τὸν ἄλλονε βυθίζει.
 Καὶ ἔτσι ἀγκαλιάζονται ὡς τόσο οἱ καρέννες
 ἀλλὰ ἡ μία ἀσπλάχνα σχίζει, τρυπᾷ τὴν ἄλλη.
 Ἴδου λοιπὸν ἀπέναντι σ' ἄν δυὸ τρανὲς καδένες
 δυὸ στόλοι ὅπου ὁ καθεὶς ἀγέρωχα προβάλλει.
 Ἡ θάλασσα ἐγέμισε μὲ τὶς ἀρματωσιὰς τους
 καὶ δὲν θὰ δυσαρεστηθῇ εἰν ἔτοιμη νὰ πνίξῃ
 μέσα στὰ πράσινα νερὰ τὶς φλογερὰς φωτιὰς τους
 καὶ τῶν δυονῶν τὸ αἷμα τους ἔτοιμη νὰ ρουφήξῃ.
 Ἀλήθεια φαίνεται ὁ καθεὶς πῶς εἶν' ἀπ' τὸ θεό του
 στὴ μάχη ὅπου θὰ γενῇ μ' ὅλο τὸ ἀγέρωχό του
 ἀπάνου εἰς τὰ κύματα τριγύρω ἀπλωμένους
 ὁ ἄλλος βραδυκίνητος π' ἀντίκρου ξεχωρίζει
 ξανοίγει ὅσο εἴμπορεῖ τὰ δύο του τὰ χέρια
 καὶ ἕνα μισοφέγγαρο μεγάλο σχηματίζει
 σ' ἄν κειδ' ποῦ βγαίνει ὑψηλὰ μαζὶ μὲ τὰ ἀστέργια.
 Νά! Ἡ Εὐρώπη εἶν' ἐδῶ ποῦ ὅλοι τὴν τρομάζουν,
 ἀκόμα ὡς καὶ τὰ στοιχεῖά, κι' ἐκεῖνα τὴν φοβοῦνται
 μὲ κεῖνα τὰ καράβια τους ὅπου πολὺ φαντάζουν
 κι' ὅπου σ' ἄν Πύργοι ὑψηλοὶ λὲς καὶ ἀργοκινοῦνται.
 Ἀπέναντι ἡ Αἴγυπτος μὲ τοὺς Τουρκοπαράδες
 ὅλη ἡ Ἀφρικανικὴ θὰ ἔλεγες Ἀσία
 μὲ κείνους τοὺς κουρσάρους τῆς ποῦ γιὰ νὰ βροῦν παράδες
 γδένουνε καὶ ληστεύουνε ὅλα τὰ ξένα πλοῖα.
 Ἄδικα ναί, ὁ Ναύαρχος Δουκὲν σ' αὐτὰ τὰ μέρη
 τοὺς ἐκυνήγησες σκληρὰ μέσα εἰς τῆς φωλῆς τους
 ἐκεῖ στὴν Τριπολίτιδα καὶ μέσα στὸ Ἀλγέρι
 ἀκόμα ὡς καὶ εἰς αὐτὰς τῆς μυστικὰς σπηλιὰς τους
 ὅλους δὲν τοὺς ξεπάτωσες ὅχι γιὰ δὲν πεθαίνουν
 ἔστ' εὐκόλα καὶ γρήγορα αὐτ' οἱ καταραμένοι
 ἀμὴ ὥσ' ἄν τ' ἀπαίσια τὰ ὄρνια αὐγατένουν
 καὶ ἡ γεννιά τους πάντοτες γεννοβολᾷ, πληθαίνει.

IV

Γιὰ μιὰ στιγμή ἀκούσατε ! Βροντάει τὸ κανόνι !
 Καὶ πρέπει τὸ λοιπὸν κι' ἀφτοὶ εὐθὺς ν' ἀνταπαντήσουν
 καὶ κεῖνοι ποῦ θὰ ἔχουνε τὴ τόλμη γιὰ τιμόνι
 αὐτοὶ στὸ τέλος ἀφευκτα αὐτοὶ θὲ νὰ νικήσουν.
 Κι' ἀμέσως βάζουν ἐμπροστὰ τὶς κανονοστοιχίες
 ὅπου σ' ἂν γλῶσσες πύρινες τριγύρω ξαπολᾶνε
 ἀπάνω στὰ καράβια τους, ρίχνουν ὁμοβροντίες
 καὶ ἕνα, ἕνα τὰ τρυπᾶν, τὰ καῖνε, τὰ βουλιάνε.
 Φρεγάδες μου περήφανες, π' ἡ Φῆμη σᾶς χορταίνει
 τὸν θάνατον λοιπὸν παντοῦ καὶ τὸν χαμὸν σκορπίζετε
 καὶ μὲ τὴν πύρινη πνοή, τὴν λάβα ὅπου βγαίνει
 μέσα ἀπὸ τὸ στόμα σας, Φρεγάδες μου, βυθίζετε
 τὰ ἄτιμα καράβια τους τῶν Τούρκων βαραινῶστε
 καὶ τσακισμένα ρίχνετε ἀπ' αὐτοὺς εἰς τοὺς βράχους
 καὶ ὅσους εἰμπορέσετε θάψετε καὶ ἄπειρους σκοτῶστε
 ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἄπιστους τοὺς Χριστιανομάχους.

—ο—

V

Ἡ μάχη γιγαντόνεται, ἀνάβει καὶ φουντώνει !
 Βροντᾶνε τὰ κανόνια τους σφυρίζουν καὶ καπνίζουν
 καὶ χιλιάδες ἄμετρες ἢ σφαῖρες σ' ἂν τὸ χιόνι
 ὅπου τὸν θάνατον παντοῦ ἀτέλειωτα σκορπίζουν.
 Ὅπου χτυπᾷ ὁ στόλος της τῆς Εὐρώπης ἐκεῖ κατόν
 ἐκεῖ κι' ὁ χάρος φτερωτὸς σὲ λίγο καταφθάνει
 ἐκεῖ, τὰ πάντα καίγονται γίνονται ἄνω-κάτου
 καὶ ὅλα, στάχτη καὶ καπνὸ ὁ στόλος της τὰ κάνει.
 Ἐδῶ, τὸ εὐκολόθραυστο μπουρλότο στὴν ἀράδα
 μὲ κεῖνο τὸ ἀγκίστρι του τὸ τρομερὸ γαντζώνει
 σὲ μία τριθεώρατι πολεμικῇ Φρεγάδα.
 Κι' ὅσο νὰ πῆς.....εἰς τὸ φτερὸ εὐθὺς σοῦ τὴν φουντώνει
 σ' ἂν τὸ τσακάλι, ὅμοιο ποῦ ὅταν συναντήσῃ
 ἐλέφαντα στὸ δρόμο του καὶ δῇ πῶς τὸ προσβάλλῃ
 πάνου στὰ πισοκάπουλα ἄξαφνα θὰ πηδήσῃ
 κι' ἔτσι μὲ τῆς δαγκωματιῆς σιγὰ τὸν καταβάλλει.

—ο—

ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΔΕΡΙΝΥ

ὦ ! Τί συγκρούσεις τρομερές ! Σ' αὐτὲς τὶς λίγες ὥρες !

Κρέμονται καραβόσχοινα ἄγκυρες καὶ ἐξάρτια
συγκρούονται τρομαχτικὰ ἢ πρύμνες μὲ τὶς πλωρές
καὶ γιλιOSPάνε ἄρμενα καὶ γιλιOSPάν κατάρτια
καὶ μέσα στὴν ἀφάνταστη, στὴ σύγκρουσι ἐκείνη
βλέπεις τοὺς ναῦτες ἄφωνους, τοὺς ναῦτες ποῦ σκυμμένοι
μὲ γλιγοράδα λάνουνε νὰ φθύσουν μὲ βιασύνη
εἰς τὴν ἀντίπερη ξηρὰ ποῦ εἶναι μακρυσμένη.
Καὶ μέσα στὴν ἀφάνταστη τὴ σύγκρουσι, ὀργιμένα
ἀλλοῦ βλέπεις δαμασκηνα̇ σπαθιά, πάλες ὥραϊες
ἀλλοῦνε πολυποίκιλα σαράκια σκορπισμένα
ἀλλοῦ 'ναι γοῦνες γλοζωτὲς καὶ περικεφαλαῖες.

— ο —

Σφυροχτυπιοῦνται τρομερὰ ἀντένες μὲ ἀντένες
καὶ τὰ τσεκούρια τὸ δαυλὶ μ' ἐπιμονὴ προσβάλλει.
Ὁ θάνατος ἀνάμεσα στὶς βαθουλὲς καρένες
σ' ἄν σκιάχτρο ἀνεπάντεχο προσβάλλει τὸ κεφάλι
ἢ στῆς θαλάσσης τὸ βυθὸ ἀναζητεῖ τὸ θῦμα
καὶ ἀπάνου στοὺς ἀφροὺς φρικώδης ἐπιπλέει !
Στρατόπεδα ἀπέραντα ἀπάνου εἰς τὸ κῦμα !
Ἀντίπαλα καὶ ἐχθρικά ! Τὶ φόνοι φρικαλέοι !
Στρατόπεδα ποῦ πολεμοῦν μὲ λύσσα, μανιωμένα
χωρὶς καμμιά ἀπαντοχὴ ἐνίσχυσι καμμία
γιατὶ 'νε ἀπροφύλακτα γιατί 'νε ἐκτεθειμένα
σὲ κάθε μιά προσβολὴ ἀνέλπιστη, ἀγρία.
Στρατόπεδα ἀπέραντα ποῦ ἂν στὸ πάλαμά τους
στὴ σύγκρουσι σὲ μιὰ στιγμὴ τύχη καὶ νικηθοῦνε
μαζὶ μ' ὅλους τοὺς ἄνδρες τους μ' ὅλο τὸ πλήρωμά τους
εἰς τὸ βυθὸ τῆς θάλασσας μαζὶ θὰ κοιμηθοῦνε.

— ο —

VI

Τὶ ἀλληλοσφαγὴ τρελλὴ ἀνάμεσα στὴ μάχη !
Καὶ ποῖα ἀλληλοσφαγὴ γενναῖα εἰς τὴν πάλῃ !
Ὅταν δῶ κάτω μιὰ φορὰ οἱ ἄνθρωποι μονάχοι
λάβουνε τὴν ἀπόφασιν ἐκείνη τὴ μεγάλη

καὶ ξαπολύσουν γύρω τους τὸν πόλεμο μιὰ μέρα
τὸ Χάρο τὸν ἀνεύσπλαχνο βάζοντας καπενάνιο
θὰ γίνουνε ἐξάπαντος συγκρούσεις ἐκεῖ πέρα
εἴτε πάνου στὴ θάλασσα ἢ στὴ στεργιά ἀπάνω.
Κι' ἀνίσως εἶνε στὴ στεργιά μὲ τὴν μεγάλη ἀνιάρρα
κλονίζεται τὸ ἔδαφος βουτίζει, τρεμουλιάζει
ἐνῶ ἡ δόλια θάλασσα τρελλή καὶ παιγνιδιάρρα
παίζει μονάχα ξέγνοιαστη, γλεντᾷ, διασκεδάζει
σβαίνει μὲ τὸ ναυάγιο τὰ κατορθωματὰ τους
καὶ νικητὰς περήφανους μαζὶ καὶ νικημένους
στὴν ἀνοιχτὴ της ἀγκαλιά π' ἀνοίγει ἐμπροστά τους
ὅλους αὐτὴ τοὺς δέχεται μαζὶ ἀδελφωμένους.

— 0 —

Ἐνῶ λοιπὸν ἡ Ἀφρική, ἡ τόσο ξιπασμένη
χτυπᾷ ἀπ' οὐλές τις μεριές τὰ ἐνδοξὰ μας πλοῖα
καὶ στὶς πλευρές τους ξαπολᾷ ὥσάν ἀπελπισμένη
καὶ ὅλη της τὴ λύσσα της καὶ ὅλη τὴ μανία
καθὲν ἀπ' τὰ καράβια μας ὅταν μ' ἐκεῖνα σμίγει
καθένα μας πολεμικὸ ἀπ' τὸν τρανὸ μας στόλο
σὺν Γίγας ὑπερήφανος τὸ στόμα του ἀνοίγει
σὲ ἴσα διαστήματα, ναί, τὸ κεραυνοβόλο
καὶ ἥσυχά κι' αἰτάραχα ἀπ' οὐλές τις μεριές του
τριγύρω τὸν ἀφανισμό, τὸν θάνατο σχορπίζει
καὶ ἔτσι ἡ περήφανη, μὲ τις μαστιγώσεις του
ἡ Ἀφρική, ἀθέλητα σὲ λίγο γονατίζει.

— 0 —

Κυττάχτε πῶς συμπλέκονται, πῶς μάχονται ἐκεῖ κάτω !
Κυττάχτε πέρα τὰ νερὰ μὲ σζόνες εἶν' σπαρμένα
ὁ Παιγνιδιάρης ἄνεμος τὶς φλόγες τοῦ θανάτου
κολλᾷ ἀπάνου στὰ πανιά ποὺ εἶνε ἀπλωμένα
καὶ ἡ φωτιά μανιακὴ βόσκει στὶς γέφυρες τους
κι' ἀπάνου στοῦ κατὰστρωμα καὶ κάτω στοῦ ἀμπάρου
κι' ἔτσι σὺν πυροτέχνημα ἐκεῖς οἱ Πασσαρές τους
ἀνάβουνε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ σβαίνουνε μὲ χάρι.

ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΧΕΪΔΕΝ

Ἡ ἄλλη φλόγα ἀκράτητη βουβή λαμπαδωμένη
 ἀνάμεσα εἰς τὰ νερὰ περάσματα ἀφήνει
 καὶ κεῖνη ἡ θεόρατη Φρεγάδα μουνδιασμένη
 σὲ λίγο πιά βυθίζεται βαθειὰ μὲ καταισχύνη.

— ο —

Μὲ τοῦ ἀνέμου τὰ φτερὰ ἡ φλόγα πὺν τραβιέται
 στὴ Ναυαρχίδα τοῦ Πασσᾶ ἑξαφνικὰ ζυγώνει
 σὺν φεῖδι κουλουριάζεται σὺν φεῖδι χάμου σειέται.
 Ἐκεῖνη κεῖ τὴν πύρινη γραμμὴ της ξεδιπλώνει
 τοὺς ναῦταις πὺν οὐρλιάζουνε μὲ τὰ χαϊδεματὰ της
 τσακώνει εἰς τὰ δίχτυα της τὰ διπλοπυρωμένα
 καὶ σφίγγει μὲς στὰ στήθεια της καὶ μὲς στὴν ἀγκαλιά της
 τῆς Ναυαρχίδος τὰ πανιὰ κειὰ τὰ ζωγραφισμένα
 καὶ μὲ τὰ συγχογάδια της μὲ φλογερὸ στεφάνι
 τὴν ἄραχλη τὴ πλώρη της ἡ φλόγα στεφανώνει.
 Παρατηρήσατε λοιπὸν ! Τί θαύματα πὺν κάνει !
 Ρίχνει μιὰ λάμπη γύρω της πὺν ὅλους τοὺς θαμπώνει
 καὶ ὅλο φεύγει μακρὰ ἡ φλόγ' ἡ ἀπαισία,
 μεγάλους κύκλους στὰ νερὰ ἡ λάμπη της κυλάει,
 Στὸ τέλος καὶ ἡ Ναυαρχὶς ὅπως καὶ τ' ἄλλα πλοῖα
 τῶν Ἀραπάδων, αὐτανδρῇ, βυθίζεται, βουλιάει !

— ο —

VII

Ποῦ εἶναι ; Τί ἀπέγεινε ; Παιδιὰ τῶν Ἀραπάδων
 ὁ στόλος σας ὁ κραταιὸς ὁ κοσμοξακουσμένος ;
 μὲ ναῦταις ἀπειράριθμους χιλιάδες τῶν χιλιάδων
 ἀτρόμητους πολεμιστὲς στὰ μπούνια φορτωμένους
 ὅπου ἐκουβαλήθηκαν στὸ ἅγιο αὐτὸ χῶμα
 διὰ νὰ θάψουν τὴ φτωχιά, τὴν ἄμοιρη Ἑλλάδα ;
 Ποῦ εἶναι τὰ Καράβια σου καὶ ναῦτες σου ἀκόμα
 καὶ ξέχωρα τοῦ Καπουδὰν ἡ Ναυαρχὶς Φρεγάδα ;
 Τὰ κάτασπρα τοὺς τὰ πανιὰ ποῦ νὰ βρισκόνταν τάχα ;
 Ἐκεῖνα ποῦ ἐφάνταζαν καὶ ἐστόλιζαν τὰ πλοῖα ;

Εἰς τὸ ἀγκίστρι πιάστηκαν τὸ γαντζωτὸ μονάχα
τῶν φτερωτῶν μπουρλότων μας. Τί μαύρη εἰρωνεία !

— ο —

Ποῦ τὰ Καράβια βρίσκονται μὲ ὅλο τὸ στρατό τους
μὲ κείνα τὰ παράξενα ψηλά θωράκιά τους
καὶ οἱ Καπεταναῖοι σου μὲ τὸ ἀγέρωχό τους
ὁποῦ φοροῦσαν τὰ χρυσὰ δαμάσκηνα σπαθιά τους !
ᾠ ! Ξακουστή Ἀρμάδα μου τοῦ ξακουστοῦ Σουλτάνου !
Ν' ἀφανισθῇς καὶ νὰ χαθῇς ἦταν τὸ ὀϊζικό σου !
Σὺ ποὺ χτυποῦσες τὰ πλευρὰ τῆς θάλασσας ἀπάνου
μὲ ὅλο τὸ καμάρι σου καὶ τὸ ἀγέρωχό σου
καὶ στὴν παραφροσύνη σου κανέναν δὲν ψηφοῦσες
κανέναν, οὔτε τὸ Θεόν πῶς ἔχεις ἀποπάνου.
Σὰν Λεβιάθαν ἀχανὴς στὴ θάλασσα κυλοῦσες
κοιμή καὶ ὑπερήφανη, Ἀρμάδα τοῦ Σουλτάνου.

— ο —

Ὁ μέγας Καπουδάν-Πασσᾶς εἰς τὴν κακοτυχία του
βλέπει ὀρθὸς καὶ ἀμίλητος στὴ γέφυρα, νὰ σπάζουν
ἐκεῖνα τὰ θεόρστα μεγάλα θωρηκτά του
καὶ εἰς τὸ τέλος ἐν πρὸς ἐν στὸν πάτο τὰ βουλιάζουν
καὶ τὸ δικό του θωρηκτὸ ποῦ ἔφερνε τὸ σκῆμα
ἐκεῖνο ὅπου φτιάνουνε ἐκεῖ εἰς τὸ Ἀλγέρι
νὰ τ' ἀγκαλιάζῃ ἡ φωτιά σὰν μανιωμένο κῆμα
καὶ εἰς τὰ βύθη σύγξυλο νὰ τοῦ τὸ μεταφέρει
καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ βαρὺς ὁ ὄγκος θὲ νὰ σκύψῃ
καὶ μέσα κεῖ στὴν ἄβυσσο μὲ τ' ἄλλα συγκυλιέται
καὶ ὅταν βουλιάει... τὸ νερὸ ἀπάνου εἰς τὰ ὕψη
ὅλο καὶ ἀνασηκώνεται σὰν μπάλα ποὺ χτυπιέται.

— ο —

Ἀπάνω εἰς τὰ κύματα τὰ πολυωργισμένα
βλέπεις καράβι Ἀράπικα ὅλο καὶ ξεμαραινουν
μὲ δίχως ἄρμενα, κουπιὰ, κατάρτια τσακισμένα

ὁλόϊσα εἰς τὴ στεργιά μὲ βία νὰ πηγαίνουν.
 Πολύχρωμα, κομψότατα ἱστιοφόρα πλοῖα
 καίκια γοργοτάξειδα, γολέρες καὶ νταρντάνες
 ποὺ στὸν Σουλτᾶνον ἔφερναν ἀπ' τὴ Μικρὴ Ἀσία
 λουλούδια καὶ ζαχαρικά καὶ μύσκους καὶ Σουλτάνες.
 Ἔχετε γειά, παντοτεινὰ Κινεζικά μου πλοῖα!
 Ἔσεῖς ποὺ νανουρίζετε μὲ μιὰ κρυφὴ λαχτάρα
 ἐπάνου εἰς τὴ θάλασσα σᾶν κάνει νηνεμία,
 τοὺς Γανυμήδας τοὺς κομψοὺς τοῦ κραταιοῦ Σουλτάνου,
 καὶ σύ, ὦ πολυτάξειδο Βρίκιον δοξασμένον
 ποὺ τὸν γλωμό σου σκελετὸ ἀνταναχλοῦν ἀπάνου
 τὰ κύματα τὰ γαλανὰ μαῦρον καὶ φλογισμένον
 μέσα στὶς κακακόκκινες φωτιές π' ἀντιφεγγίζει,
 καὶ σὺ Γαλέρα ἔχε γειά, Γαλέρα πεταχτοῦλα
 ποὺ γύρω στὰ θεόρατα Καράβια ἀνεμίζει
 ἢ ταπεινὴ σου καὶ μικρὴ ἐκείνη σημαιοῦλα
 κι' ἀρχίζεις τὸ ταξείδι σου ὅταν καὶ οἱ Φρεγάδες
 στής αὔρας τὸν ἀπόγειον ἀνασσαμὸν ἀνοίγουν
 τὰ κάτασπρά τους τὰ πανιά, φουσκώνουν σᾶν Πασσάδες
 καὶ τὰ σχοινιά οἱ ναῦτες τοὺς ἀμέσως ξετυλίγουν.

— ο —

Καὶ σύ, ὦ Καραβέλλα μου ἀπ' τὴν Πορτογαλλία
 ποὺ ὅταν ἀπὸ μακρὰ ἐδῶ κοντοζυγόνεις
 μ' ἓνα κατάρτι κάτασπρο ξεφέρνεις ἀπ' τὰ πλοῖα
 καὶ σᾶν νυφοῦλα ντροπαλὴ μὲ χάρι καμαρόνεις.
 Καὶ σύ, Σπεράντζα μου κομψὴ στὶς ὥρες τῆς γαλήνης
 ἐκεῖνα τὰ ἐξάρτια σου στὴν αὔρα συγκυλιοῦνται
 κι' ἔν' ἀλαφρὸ μουρμουρίσμα ὀπίσω σου ἀφίνεις
 σᾶν ὄγκος ἀπὸ ὀπλισμοὺς ὅπου ἀργοκινοῦνται
 ὅσες φορὲς ὁ ἄνεμος τοὺς σπρώξῃ, τοὺς φυσήξῃ.
 Τέτοιο μουρμουρίσμα καὶ σύ, Σπεράντζα μου, σκορπίζεις
 καὶ τέτοιο ψίθυρ' ἀπαλὸ ποὺ μόλις θὰ μᾶς ὕψιξη
 γάνεις καὶ σύ, Σπεράντζα μου, ὁπότεν ἀρμενίζεις.

— ο —

Καὶ σύ, ὦ Βριγαντίνι μου, μὲ τὸ πανώριον σχῆμα
 ποῦ εἶσαι σὰν ζωγραφιστό, ποῦ ἔχεις τόση χάρι
 ποῦ σχίζεις ὑπερήφανα τ' ἀφρόκοπο τὸ κύμα
 καὶ τραμπολίζεις ὅδῳ κι' ἐκεῖ μὲ νάξι καὶ καμάρι.
 Χαῖρε καὶ σύ, ὦ δίπλωρη Φελλοῦκα μου ποῦ σχίζεις
 τῆς θάλασσάς μας τὰ νερὰ σιγὰ τὰ διαμαντένια
 κι' ἀργοκυλᾷς κι' ὀλόφωτα λάμπεις κι' ἀντιφεγγίζεις
 σὰν μία ἀντανάκλαση πλούσια γαλαζένια.
 Καὶ σεῖς, ὦ τρισθεόρατες Κορβέτες παινεμένες
 τοῦ Μεσαιῶνος παλιὰ πλὴν ξακουσμένα πλοῖα
 δικάταρτα, τρικάταρτα, Κορβέτες δοξασμένες
 ποῦ τῇ θωριά σας δείχνετε κοντολογίς ἀγρία,
 Καράβια ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ὅλων τῶν χοιμάτων
 ἀκόμα ἀλαφρούτσικα Κανὼ σὰν τὶς Βαρκοῦλες
 πῶχουν κατάρτια καὶ πανιά καὶ τὰ διπλὰ κουπιά των
 καὶ στὴ κορφὴ στενόμεακρες κόκκινες σημαιοῦλες.
 Τί ἔγειναν οἱ στόλ' αὐτοὶ ποῦχαν τὴ Δόξα πλάι;
 Γύρ' ὅπ' αὐτοὺς ἀπέμειναν μονάχα τὰ συντρίμματα.
 Ἡ θάλασσα στὰ σύγνεφα ψηλὰ τὰ ξεπετάει
 κι' ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ ψηλὰ τὰ ὀίχνει εἰς τὰ κύματα.

— 0 —

VIII

Τί δὲν ἀκοῦτε; Σιωπὴ....καὶ νέκρα τοῦ θανάτου!
 Καὶ ὕστερα ἀπ' τὴ βοή, ὕστερ' ἀπ' τὴν ἀνάτρα
 ξαπλώθηκε σὲ μιὰ στιγμή, στὴ θάλασσα κεῖ γάτου
 μία ἀπέραντη σιγή, καὶ μία βουβαμάρα.
 Καὶ μόλις κεῖ ἀνάμεσα στὰ ἄγρια κυματὰ τῆς
 κάποτε, κάποτε, ποῦ λὲς τὶς τοῖμες διακρίνεις
 τῶν βουλιαγμένων κατωριῶν στὴν ἐπιφανείᾳ τῆς
 ποῦ γιὰ σημάδ' ἔβέχουνε σωστό τῆς κατασχύνης.
 Παίζουν τὰ κύματα μαζὶ κι' ἀπὸ παντοῦ συρρέουν
 μὲ τὰ Καράβια τὰ τρανὰ τοῦ πιδὸ τρανοῦ Σουλτάνου.
 Ξύλα μονάχα καὶ κουπιά καὶ πλώρες ἐπιπλέουν
 πανιά καὶ καραβόσκοινα εἰς τοὺς ἀφροὺς ἀπάνου.
 Κι' ἔτσι ὥσάν τῆς θάλασσας τὰ θύκια μαζεμμένα

πού ἔξω οἱ παλίρροιοι τὰ συνεπαίρουν πάλι
ὅλα τὰ πλοῖα τὸ Ἀφρικῆς, ὅλα ἔξω ριγμένα
στὸ μακροσμένο ξεψυχοῦν ἐκεῖνο ἀκρογιαλί.

—ο—

Ἀλλὰ αὐτὸ πραγματικῶς ἦταν σωστὴ μιὰ Νίκη !
Καὶ στὸν ἀφανισμόν αὐτὸν στὸ μακελλεῖο ἐκεῖνο
καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν χαμὸ, καὶ εἰς αὐτὴ τὴ φρίκη
τὸν δάκτυλον τῆς Θείας μας Προνοίας διακρίνω.
Μπροστά ἐκεῖ στήν Ἀφρικῇ, πού ἔπese καὶ πίπτει
σὲ κείνη τὴν ἀνέλιπστη, τὴν μαύρη συμφορὰ της,
Θεὸς μας ὁ ἀληθινός, Μωάμεθ τὸν Προφήτη
τὸν γονατίζει ἄθελα καὶ τὸν πατεῖ μπροστά της.
Οἱ δῆμοι, οἱ τύραννοι, ὡς πού νὰ τελειώσουν
φωνάζουν, βλασφημοῦν, ζητᾶν στὴ λύσσα τοὺς βοήθεια
καὶ ἐκεῖ ὅπως πεθαίνουνε ζητοῦνε νὰ τοὺς σώσουν
καὶ νὰ τοὺς λυπηθοῦν αὐτοὶ πού νίκησαν στ' ἀλήθεια.
Γιὰ πάντα πιά ἐλεύθερη νά, ἡ Ἑλλάς σφουγγίζει
τὰ δακρυσμένα μάτια της ποῦνε μισοσβυσμένα
καὶ ἔξω χροῶνε συμφορὰς καὶ θρήνους πού θερρίζει
σὲ μιὰ ἡμέρα μοναχὰ τέλος ξεδικημένα.
Οἱ ἄλλοι δυστυχῶς λαοί, ποῦνε πολιτισμένοι
ἀπὸ πολὺν καιρόν, Ἑλλάς, λυπῶντας σὲ ἔλεγον
«Ἀλλοίμονον ! Ὀλημερνῆς πεθαίνεις ντροπιασμένη
»ἄμοιρη, κακοροϊζικὴ Ἑλλάδα» καὶ σὲ κλαῖγαν
»Κάθε ἡμέρα, ἄτιμοι, δῆμοι, σταυρωτῆδες
»σὺν τὸν Χριστὸ μας κάτου δῶ στὸν κόσμον σὲ σταυρώνουν
»μὲ κείνο τὸ φραγγέλιο πού λένε οἱ Σπαχῆδες
»ὀλημερνῆς βαρυσάμοιρη ἐδῶ σὲ μαστιγώνουν.
»Ὅμως γιὰ νὰ σὲ σώσουμε ἀπὸ τὴν τυραννίαν
»καὶ ἀπὸ τὴ σκλαβιά σου τὴν φριχτὴ, μάταια προσπαθοῦμε
»μὲ κάτι λίγους Ποιητὲς πού δείχνουν εὐσπλαχνία
»καὶ μάταια μεῖς οἱ Λαοὶ φωνάζουμε, ζητοῦμε
»γιὰ νὰ σοῦ στείλουν οἱ τρανοὶ τοῦ κόσμου νὰ σὲ σώση
»λίγο στρατό, Ἑλλάδα μου, ναὶ πολυαγαπημένη
»γιὰ λύπησι, γιὰ ψυχικὸ καὶ νὰ σ' ἐλευθερώσῃ !
»Τὸ ἔνδοξό σου ὄνομα κανέναν δὲν θερμαίνει
»ἄλλον, ἀπ' τοὺς τραγουδιστὰς μονάχα τῆς Γαλλίας,

»Μένουν ἀναίσθητοι, σκληροί, βουβοί οἱ Βασιληάδες,
 »μένει βουβὸς κι' ἀμίλητος ὁ ἄμβων τσ' ἐκκλησίας
 »καὶ εἶνε μόνον τυχεροί, ὡς τόσοοἱ Ἀραπάδες.
 »Στὴ δόξα σου τὴ παλαιὰ ἐμπνέονται ἐλπίδες
 »καὶ τ' εἶνε Δίκαιο ζητοῦν στὴν παλαιὰ ζωὴ σου
 »καὶ λησμονοῦνε τῆς σκλαβιᾶς τὶς μαῦρες ἄλυσσίδες
 »ποὺ σέρνεις εἰς τὸν δρόμο σου, Ἑλλάδα μου, μαζὶ σου,
 »Ἄλλη ἐλπίδα μοναχὴ δὲν μένει ἐκεῖ πέρα
 »πᾶρεξ τοῦ μαρτυρίου σου τὸν στέφανον νὰ δείξης
 »καὶ τὸν Σταυρὸν.....Κι' ἴσως ποὺ λές, σὲ λυπηθοῦν μιὰ μέρα.
 »Ἀρκεῖ, δυστυχησμένη μου, μονάχα νὰ βαστήξῃς
 »τὸν στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ποὺ σῶχουν ἀπιθώσει
 »καὶ τὸν Σταυρὸν ὅπου φορεῖς αὐτὸν τοῦ μαρτυρίου.
 »Ὑπόμεινε ὅσο μπορεῖς. Μιὰ μέρα θὰ τελειώσῃ
 »ἡ ἀγωνία σου αὐτὴ, τὰ βάσανα τοῦ βίου.

—ο—

»Οἱ παλαιοὶ σου οἱ Θεοὶ ἀναχωρῆσαν ὅλοι.
 »Καὶ τώρα ἡ Πνύξ, τὸ Στάδιο καὶ τὰ Προπύλαιά σου,
 αὐτὸς ἄφθαστός σου Παρθενὸν στῆς Ἀθηνᾶς τὴ πόλι
 »καὶ κιὰ τὰ τείχη τὰ μακρὰ φεῦ ! τὰ Ἑλληνικά σου
 »χαλάσματα, συντρίμματα ποὺ ἦσαν πρὶν ἀκέρηα
 »χαλάσματα κι' οἱ πόλεις σου ὡς πέρα ἀπομείναν
 »Καὶ σήμερα, τί συμφορά ! στ' Ἀγαρηνά τὰ χέργια
 »ἐν ὄπλο ἀνεπάντεχο κοντολογῆς ἐγίναν.
 »Σὲ ὅλους τοὺς πολέμους των ἐκεῖα τ' ἐρείπιά σου
 »πέτρινες, ὀλοστρόγγυλες καὶ μαρμαρένιες μπάλες
 »προσφέρουν στὰ κανόνια τους τὰ ῥεῖπια τὰ δικά σου
 »ἀντὶς γιὰ ἄλλη γιόμηση.....ὀβίδες πὺδ μεγάλες.

—ο—

IX

Πλὴν τώρα τὰ παράπονα κι' οἱ ἀναστεναγμοὶ σου
 ἀλλάξανε, καὶ ἔγιναν, ναί, Ὑμνοι καὶ Παιᾶνες
 καὶ σήμερα χορεύουνε στὴν ἐλευθέρωσί σου
 πλούσιοι καὶ ἀρματωλοί, φτωχοὶ καὶ μεγιστᾶνες
 Μία βοὴ χαρμόσυνη ἀκούγεται. Ὡ ! Νάτη !

ἀπὸ τὴν Σπάρτῃ στὸν Ἴσθμὸς ἕως στὰ Δαρδανέλλια
 μία βουὴ ἀτέλειωτη, μία βουὴ γιομάτῃ
 ἀπὸ χαρὲς ξεφάντωσες, γλέντια, τραγούδια, γέλοια.
 Λές τε ἐκεῖ τὸν οὐρανὸ πού ἦταν σμαραγδένιος
 ἀπ' τὸν καπνὸν τῶν κανονιῶν κείνης τῆς ναυμαχίας
 μαύρισεν....ἀλλ' εἰν' ὡμορφος πού εἶνε μολυβένιος
 καὶ πού δὲν διακρίνεται διόλ' ὁ Γαλαξίας.
 Ὁ Τούρκικος ὁ κολοσσὸς ἔξαφνα ἐσωριάσθη
 σὺν ἓνα πτώμα κοίτεται, σφαδάζει ἀποκάτου.
 Νά! Ἡ Εὐρώπη τὸν πατεῖ κα' αὐτὸς ἐκουλουριάσθη
 καὶ ἔχει εἰς τὴν ὄψι του τὸ χρῶμα τοῦ θανάτου.
 Ἔγινε πιά ἐλεύθερη, ἡ ἔνδοξη Ἑλλάδα
 καὶ μέσ' ἀπὸ τὸν τάφον του ὁ ποιητὴς ὁ Βύρων
 χειροκροτεῖ, ἐμπνέεται ψέλνει μὲ τὴν ἀράδα
 τίς Νίκες πού ἐκέρδισε τοὺς πάντας διεγείρων.

—ο—

Χαῖρε λοιπόν, ὦ Ἀλβιών, τρισένδοξη, μεγάλη
 πού εἶσαι ἡ Βασίλισσα ὅλης τῆς οἰκουμένης,
 πού μέσα εἰς τὴν θάλασσα κυριαρχεῖς καὶ πάλι
 καὶ μὲ τὸν στόλον τὸν τρανὸν Βασίλισσα σὺ μένεις,
 Χαῖρε τῶν Τσάρων ἀετὲ π' ἀπλώνεις τὰ φτερά σου,
 καὶ ἀγναντεύεις μακρὰ μέσα σὲ κόσμους δύο.
 Λόξα Γαλλία εἰς Ἑσὲ καὶ τὰ κρινόσημά σου
 ἐκεῖνα πού σχεπάζουνε ἓνα λαὸν ἀνδρεῖο.
 Ἡ γηρὰ ἡ Ἀλβιών ζητοῦσε εὐκαιρία
 ἐκεῖνον τὸν ἀντίπαλον μπρὸς τῆς νὰ συναντήσῃ
 καὶ εἰς τὴν πρώτη πρόφασι, τὴν πρώτη συγκυρία
 νὰ τοῦ ὀχλῇ εἰς τὰ καλὰ καὶ νὰ τὸν ἐξοφλήσῃ
 τὸν ἔξεμόνιασε λοιπὸν ἐκεῖ στὸ Ναυαρίνον
 ἐκεῖ κοντὰ στοῦ Νιόκαστρου τὴν ἄσπερη παραλία
 κα' ἡ δόξα τῆς Γαλλίας μας στὸν χαλασμόν ἐκεῖνον
 εὗρηκε τότε καὶ αὕτη ὥς τόσο εὐκαιρία
 ἀνάμεσα στὴν πυρκαγιὰ τῆς μάχης τὴν μεγάλη
 τοὺς φλογερούς της κεραυνοὺς χαρούμενη ν' ἀνάψῃ
 ἡ ναυτικὰ ἡ δόξα της νὰ ἀκουσθῇ καὶ πάλι
 καὶ νὰ βροντήξῃ μιὰ φορὰ καὶ σὺν ὁ Ζεὺς ν' ἀστράψῃ.

—ο—

Σὲ διακρίνω πέρα καὶ μέσα εἰς τοὺς ἀρχήστους
 πανούργα μου Ἀούστρια ! Ἀλήθεια αὐτὴ εἶνε !
 Ἐκεῖ εἶνε ἡ θέσις σου ! Καὶ μόνον στοὺς ἀπίστους
 σύντροφος ἀνεχτίμητος καὶ βοηθός τους γεῖνε !
 Μέσα στὰ Χριστιανικὰ Καράβια καὶ Παπόρα
 κανένas, ἄδικα λοιπόν, μάταια θὰ ζητοῦσε
 νὰ τὴν εὐρή...Κι' ἐπιάστηκε, ὡς λέγουνε, στὰ φόρα
 ποὺ νὰ κρυφθῇ ὀπίσω τους εἰς μάτην προσπαθοῦσε
 καὶ κεῖνον τὸν δικέφαλον τὸν Ἀετὸν ποὺ φέρνει
 κι' αὐτόν, ὅ,τι κι' ἂν πῇ κανεῖς τὸν βλέπουνε κρυμμένον
 εἰς τοῦ Ναυάρχου τοῦ Πασσᾶ τὴ χλαῖνα γιὰ νὰ σέρνῃ
 τὰ πόδια του περίφοβα τὸν βλέπουν....ντροπιασμένον.

—ο—

Καλὰ 'νε καὶ ἡ θέσις σου, ὦ πονηρὴ Αὐστρία !
 Ὅλοι σ' ἔβλεπαν ἐκπληκτοὶ μὲ κειὼν τὸν Ταμερλᾶνον
 καὶ μὲ τὸν Ἰμπραήμ-Πασσᾶ νὰ ἔχῃς συμμαχία,
 ἀκόμα, ὦ παμπόνηρη, καὶ κάτω παραπάνω
 τοὺς πεθαμμένους ἄτρομη μαζί του νὰ ξεθάβῃς
 νὰ κάνῃς ὅτι ἐχτιμᾷς τὴ Δόξα ποὺ διαβαίνει,
 μαζὶ μὲ τοὺς εὐνούχους του ἀπὸ θυμὸ ν' ἀνάβῃς
 καὶ νὰ ληστεύῃς τοὺς νεκροὺς σ' ἂν φίλῃ μπιστεμένη !
 Ἀπὸ τίς λάμπες τῆς αὐγῆς ἐσὺ ἐπροτιμοῦσες,
 Αὐστρία μου φιλότουρκη, πλὴν καὶ διεφθαρμένη
 τῆς πυρκαγιᾶς τοῦ Ἰμπραήμ τῆς χλιοκυματοῦσες
 σὲ κάθε μέρος ποὺ περνᾷ σὲ κάθε ποὺ διαβαίνει.
 Τώρα ἡ φλόγες μας αὐτὲς τρῶνε μὲ λαιμαργία
 ἕνα πρὸς ἕνα σύγγελα, καθὲν μὲ τὴ σειρά του
 ὅλα ποὺ εἶχ' ἡ Αἴγυπτος μαζὶ μὲ τὴν Ἀσία
 ναί, ὅλα τὰ Καράβια τους κι' ὅλα τὰ θωρηχτά τους.
 Μ' αὐτά σου τὰ καμώματα στερέωσες τὴ φήμη !
 Τί λὲς λοιπόν καὶ Σὺ γι' αὐτὴ τὴν ἁγία πυρκαγιά μας ;
 Εἶνε καὶ τούτῃ ἔμμορφη σ' ἂν κειὲς τοῦ Ἰμπραῖμη ;
 Καὶ πῶς τὰ ἔνοιωσες λοιπόν, Αὐστρία τὰ σπαθιά μας ;

Νοέμβριος 1827

—ο—

Ο ΚΑΝΑΡΗΣ

ΝΙΚΗΜΕΝΕΣ ΦΡΕΓΓΔΕΣ

Faire sans dire.
Ήγάττειν καὶ μὴ ὀμιλεῖν.

Ο ΚΑΝΑΡΗΣ

Φρεγάδα ή περίκομψη όπόταν νικημένη
στήν κυματούσα θάλασσα τήν άνοιχτή κυλάει
μ' αὐτὰ τὰ καραβόπανα γύρω περιπλεγμένη
άπό τίς τόσες κανονιές στίς πάντες πώχουν φάει
ποῦνε σέ χίλιες δυό μεριές κουρέλια ξεσχισμένα
καί στὰ μισογερμένα της καί τὰ ψηλά κατάρτια
κρέμονται σάν άνώφελα κι' ός κάτω άνοιγμένα
σάν νάν' ξεφτίδια τὰ πανιά ξεφτίδια καί τὰ ξάρτια.

— ο —

Όταν κανείς παρατηρεῖ τήν ώμορφη Φρεγάδα
καί βλέπει ότι πέφτουνε άπ' όλες τίς μεριές
πτώματα μισοζώντανα καί άγκυρες άράδα
καί άλυσσίδες, άρμενα, λογίων άρματοσιές
όταν κανείς παρατηρεῖ καί βλέπει στή Φρεγάδα
κατάρτια τρισθεώρατα νά εῖν' μισοσπασμένα
πίσω τὰ καραβόσχοινα νά πέρνη με γοργάδα
ή πάνου στοό κατástρωμα νά εῖν' περιπλεγμένα.

— ο —

Όταν κανείς παρατηρεῖ εἰς τήν κομψη Φρεγάδα
νάνε γιομάτ' άπό καπνό γιομάτη άπ' άντάρα
καί δώ καί κεῖ σάν μιὰ τρελλή νά περπατῇ Μαινάδα
καί πίσω πένθιμες σκιές άπ' τήν πολλή τρομάρα
άπάνου κάτω διαρκώς στ' άμπάρι νά ζυγόνουν
άμίλητοι σάν πτώματα οἱ δόλιοι άνθρωποί της
νά φεύγουν άπ' τήν πρύμνη της στήν πλώρη νά στυλόνουν
ή κεῖ ποῦ εῖν' ή γέφυρα ποῦ στέκ' ό Κυβερνήτης.

— ο —

“Όταν κανείς παρατηρεῖ τὴν ὤμμορφη Φρεγάδα
 κείνον τὸν ἀργοκίνητον κείνον τὸν κολοσσὸ
 νὰ δείχνη μὲ ἀφέλεια ὅλη τὴ ἀσχημάδα
 κι’ ὅλες τῆς ἀνοιχτὲς πληγὲς ποῦ χάσκουν στὸ πλευρὸ
 ὅταν κανεῖς παρατηρεῖ καὶ βλέπει τὴ καϋμένη
 ἀπὸ τὴν ὀρειχάλκινη τὴν προϋντιζίνη γυαλάδα
 ὥσάν νὰ στάξῃ αἵματα ἢ τρισθεριακωμένη
 ἢ τόσον βραδυκίνητη, ἢ ἄτυχη Φρεγάδα.

— ο —

“Όταν θολὴ ἡ θάλασσα σὲ κύματα γλυστρᾷ
 θεόροτα, πανύψηλα. ...Καὶ ὅταν στὴ φωνή του
 κανένας ναύτης, ναύκληρος κανεῖς δὲν ἀπαντᾷ
 στῆς μάταιες διαταγὲς τοῦ γέρω-Κυβερνήτου
 καὶ ὅταν στὸ κατὰστροφια ἐκεῖνο τὸ μεγάλο
 τὰ βροντερὰ κανόνια τῆς βουβᾶ νὰ κολυμποῦνε
 καὶ νὰ συγκρούωνται μ’ ὀρμὴ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο
 ἀνάμεσα εἰς τὰ νερὰ ὅπου τὸ πλημμυροῦνε.

— ο —

“Όταν χωρὶς τὸν μπούσουλα τὸ πλοῖο ἀρμενίζει
 σὰν ἓνα πτώμα ξέφυγο, ποῦ μόλις ἀνασαίνει
 κι’ ἄθελα κι’ ἀκυβέρνητα παντοῦ στριφογυρίζει
 μὲ τὴ καρénνα στὸ πλευρὸ, τρύπια, μισανοιγμένη
 ὥσάν ἓνα γλάντιο ψάρι ὅπου ζυγώνει
 καὶ εἶνε ψόφιο, τούμπανο, κι’ ἀνάποδα ἢ κοιλιά του
 τὰ θολωμένα τὰ νερὰ λὲς καὶ λευκασημόνει
 τῆς θάλασσας τὸ ἀφρόκοπις ποῦ εἶνε στὰ πλευρά του.

ο —

“Ω ! τότε εἰς τὸν Νικητὴν, Δόξα, Τιμὴ τοῦ πρέπει
 Εὐοῖ ! Εὐάν ! “Ας εἰπωμεν κι’ ἐμεῖς στὸν Νικητὴ !
 Μὲ τὴ στοιφτὴ ὀρπάχτρα του ἀμέσως τότε βλέπει
 νὰ σκορφαλόνῃ μονομιάς τὸν μέγαν μαχητὴ
 σὰν γάττος στὴ Φρεγάδα μας ποῦ εἶν’ μισογερμένη

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΝΑΡΙΣ

νὰ τῆς ἀνάβη στὸ φτερό φωτιά μὲ τὸ δαυλί του
 ὅμοιος μὲ τὸν Ἀητὸ ὅπου στὰ ὕψη μένει
 καὶ προκαλεῖ τ' ἄλλα πουλιά νὰ μετρηθοῦν μαζί του
 ὅπου νικῶντας μιὰ φορὰ τὸ νύχι του τὸ βάζει
 καὶ μὲ αὐτὸ ὀρμητικὰ τὸ σουβλερὸ γαντζώνει
 τὸ ἔρμο τὸ κυνήγι του ὅπου ἐμπρὸς σφαδάζει
 κι' ὁ Ἀητός, μιὰ καὶ καλή, μ' ἀφτό, τὸ θανατώνει.

—ο—

Ὅταν ὅμως νικήσουνε στίς ναυμαχίες, ἄλλοι
 εἰς τὸ μεγάλο, τὸ ψηλὸ θεόρατο κατάρτι
 τὴν ἐθνικιά τους στένουνε Σημοῖα τῇ μεγάλῃ
 γιὰ νὰ γελοῦ οἱ ἄνεμοι νὰ παίζουνε μὲ δαύτη
 κι' ἀπάνουν στὰ παιγνίδια τους καὶ τὰ καμωματά τους
 καινούργιες λάμπες στὰ νερὰ χαϊδευτικὰ ἀπλόνουν
 ὅπου στὸ κάθε ἀνοιγμα, κάθε ξεδίπλωμά της
 οἱ λάμπες ἀλλαργεύουνε ἢ καὶ κοντοῦνόνουν.

ο—

Καὶ τότε εἶνε ποῦ κανεὶς παρατηρεῖ μὲ χάρι
 τοῦ κόσμου τὰ Βασίλεια ὅλα τῆς Οἰκουμένης
 νὰ δείχνουν μὲ ἐπίδειξι στοὺς ἄλλους, μὲ καμάρι
 χάριν τῆς Νίκης τῶν αὐτῆς ἀκριβοκερδισμένης
 τὴν Ἑθνικιά Σημαία τους ψηλὰ νὰ κυματίζει
 καὶ ὅλη τὴ πορφύρα τους κι' ὅλοι τὸν ἀργυρὸν τους
 καὶ τὸ γαλάζιο τὸ βαθὺ ὅπου ἀντιφεγγίζει
 ἀνάμεσα εἰς τὶς διπλὲς πτυχὲς τῶν σημαίων τους.

—ο—

Σ' ἐκεῖνες τὶς ἐπίδειξες ποῦ κάνουν ἐν ἰσοσούτῳ
 αἰσθάνεσαι τὴν ἐθνικὴ ποῦ λὲν φιλοτιμία
 νὰ κολακεύεται πολὺ γιὰ τὴν ἐπιτυχία.
 Ὅμοιάζει ἀπαράλλαχτα ὥσαν τὸ κύμα τοῦτο
 ποῦ ἄθελα τὸ ξεπερνᾷ μ' ἀφρονὺς τὸ ἄλλο κύμα
 κι' ἐνῶ θαλασσοδέρεται φυλάει στὴν ἀφάνεια

ἓνα κομμάτι διαλεχτὸ ὅπου ἀχτινολάμπει
ἀπάνου στὴ κυματιστὴ ὕγρὴ του ἐπιφάνεια.

—ο—

Ἐκεῖν' ἡ Μάλτα «τὸν Σταυρὸν» ἐσήκωνε πλησίον,
καὶ κείνη ἡ περήφανη ἡ πλούσια Βενετία
ἀπάνου εἰς τὴν πλώρη τους τῶν ξακουστῶν τῆς πλοίων
ἡ ἔνδοξη, ἡ ζηλευτὴ αὐτὴ Δημοκρατία
«ἓνα Λιοντάρι» τρομερὸ ζωγράφιζε μὲ χάρι
ὅπου παντοῦ συμβόλιζε τὴ φτερωτὴ τὴ Νίκη
κι' ὅπου στ' ἀλήθεια ἔκανε τὸ ζωντανὸ Λιοντάρι
στὴν ὄψι του τὴν τρομερὴ νὰ τρέμῃ ἀπὸ φοβίη.

ο—

Ἐκείνη ἡ Νεάπολη, ἄπλωνε μιὰ Σημαία
ὅπου πολὺ ἐφάνταζε μέσα εἰς τὸν ἀέρα
κι' ἔτσι ψηλὴ, θεόρατη, κι' ἔτσι κομψὴ κι' ὡραία
ἂν ἔκανες καμμιὰ φορὰ ἢ νύχτα ἢ ἡμέρα
πὼς τάχα τὴν ἐξέμπλεκες κάτου νὰ κυματίζῃ
ἀπ' τὴν πανώρηα πλώρη τους στὰ γαλὰνὰ νερά.
πὼς ἓνα κύμ' ὀλόχρυσο ἐκεῖ νὰ φωσφορίζῃ
ἢ μεταξένιο θ' ἄβλεπες ἐμπρὸς σου νὰ περνᾷ.

- ο —

Ἡ Ἰσπανία πάντοτε στὰ πλοῖα ζωγραφίζει
ὅλα τὰ πλούσια χρώματα ὅλα τῆς φαντασίας
σὲ κάθε ταξειδιάρικο πλοῖο ποῦ τριγυρίζει
γὰ ν' ἀποχτήσῃ θησαυροὺς ἐκεῖ στὰς ἀποικίας
«τὴν Λέαιναν μὲ τοὺς χρυσοὺς Λεοντιδεῖς κοντὰ της»
ἡ δὲ κομψὴ Καστίλλια ποῦ ἔχει κορωνίδα
τοὺς ἔνδοξους τοὺς Πύργους τῆς καὶ τὰ παλάτιά της
ναί, τῆς Ναβάρρας σήκωνε «τὴν ἀργυρ' ἄλυσσίδα».

—ο—

Ἡ Ἁγία Ἔδρα τὰ «κλειδιά τοῦ Παραδείσου» βάζει
 κι' αὐτὰ τὰ Μεδιόλανα γιὰ σύμβολο τῷ ὄντι
 ζωγράφισαν «μικρὸ παιδί ποὺ λὲς ὅτι σφαδάζει
 κάτω ἀπὸ τῆς Λύκαινας τὸ τροχισμένο δόντι».
 Τὰ πλοῖα τὰ πολεμικὰ τὰ χαλκοφορεμένα
 μὲ τις κομπῆς ὁριατωσιῆς τῆς ξακουστῆς Γαλλίας
 ἔχουν «τὰ κρινολούλουδα» ἐκεῖα «τὰ χρυσωμένα»
 γιὰ ἐθνικὸ τους σύμβολο ναί, τῆς Ἑλευθερίας.

—ο—

Στὶς κόκκινες σημαῖες τους τὶς αἵματοβαμμένες
 πῶχουν «τὸ μισοφέγγαρο» οἱ κραταιοὶ Σουλτάνοι
 ἐξωγραφίζαν «τρεῖς νουρές, λευκὲς ἀσημωμένες»
 οἱ τῶν Ἑλλήνων δῆμοι, οἱ φαῦλοι Μουσουλμᾶνοι.
 Κι' ἡ Ἑνωμέν' Ἀμερικὴ μὲ τις Συμπολιτεῖες
 «ἕνα λαμπρὸ στερέωμα» ὅλες του παριστοῦνε
 «σπαρμένο μ' ἄστρα ζηλεφτά» μὲ τὶς φωτοχυσίες
 ὅπου θαρρεῖς πῶς λάμπουνε χρυσοφεγγοβολοῦνε.

--ο--

Ἔχει καὶ ἡ Ἀούστρια κεῖνον τὸν Ἀητό της
 «μὲ τὰ φτερούγια τ' ἀνοιχτὰ αἰώνια σηκωμένα»
 κειὸν τὸν μεγαλοπτέρυγον ἔχει γιὰ σύμβολό της
 ποῦ εἰς τὰ ἡμισφαίρια τοῦ κόσμου ὀλοένα»
 στρέφει τ' ἀγριεμένο του τ' ἀγέρωχο κεφάλι»
 σὺν μιᾷ φοβερῇ ἀδιάκοπῃ σὺν ἀπειλῇ μεγάλῃ.

- ο -

Καὶ τὸν «δικέφαλ' Ἀετό» ποῦ προκαλεῖ τὰ ῥίγη
 ὁ Τσάρος στὶς σημαῖες του ἔχει γιὰ ἐμβλημα του
 κι' αὐτὸς «δύο Κόσμους ἐμπροστὰ τὸ βλέμμα του ξανοίγει
 «ἀλλ' ἐντοσοῦτῳ τὸν βασιτᾶ τὸν ἕναν ἀπὸ κάτω»
 στὰ νύχια του τάγκυλωτὰ καὶ τὸν κρατεῖ δεμένον
 τὸν σέρνει σὺν καταχτητῆς μπροστὰ του μουδιασμένον.

—ο—

Μὲ κείνο τὸ ἀγέρωχο μὲ κειὸ τὸ μεγαλεῖον
 ἢ γηραιά, περήφανη, καὶ ἢ τρανὴ Ἀγγλία
 ἀπάνου εἰς τὴ θάλασσα τῶν δυὸ ἡμισφαιρίων
 ποῦνε τρανὴ Βασίλισσα, Αὐθέντρα καὶ Κυρία
 γοργὰ τὴν ὀλοκόκκινη» Σημαία ξεμακραίνει
 στὸ μεσανὸ κατάρτι της, ἀγέρωχα στηρίζει
 τὴν κόκκινη σημαία της τὴν λαμπροφορεμένη
 π' ὅταν τὴν βλέπει ὁ καθεὶς παντοτεινὰ νομίζει
 εἰς τ' ἀσημένια κύματα κοντὰ στὰ ἀκρογιάλια
 τὴ λάμψη της τὴ φωτεινὴ ὁσάκις γύρω χύνει
 ν' ἀντιφεγγίξῃ ὥσάν μιὰ φωτιά π' ἀγάλι· ἀγάλια
 μὲ ὅλη τὴ λαμπράδα της ἐν τούτοις τρεμοσβύνει.

— 0 —

Ἔτσι, ποῦ λέτε, οἱ τρανοὶ τοῦ κόσμου Βασιλεῖδες
 ὅταν αὐτοὶ νικήσουνε, ποτέ τους δὲν διστάζουν
 νὰ στήσουν ἐπιδειχτικά ἀπάνου στὶς Φρεγάδες
 τὰ ἐθνικὰ τους σύμβολα ψηλὰ γιὰ νὰ φαντάζουν.
 Καὶ ἔτσι τὸ αἰχμάλωτο τὸ πλοῖο, σὺν ἀράξῃ
 φέρνει εἰς τὰ κατάρτια του τὸ ξένο συμβολό τους
 τὸ κάνουν τὴν Πατρίδα του παντοτεινὰ ν' ἀλλάξῃ
 καὶ τῷχουνε καὶ τὸ κρατοῦν στὸ μέλλον γιὰ δικό τους.

— 0 —

Σὲ κάθε ἐν αἰχμάλωτο, Καράβι νικημένο
 εἶνε στὴν τύχη του γραφτὸ, εἶνε προσωρισμένο
 ἢ ἐθνικὰ Σημαία τους νὰ βρίσκεται στημένη
 νὰ φιγουράρῃ ἄθελα, κι' ἐκεῖ ψηλὰ νὰ μένῃ.
 Καὶ ἔτσι τὸ αἰχμάλωτο τὸ πλοῖο ποῦ σφαδάζει
 θὰ φέρνῃ γιὰ ἐκδίκησι αἰώνια γραμμένο
 εἰς τὸ πλατὺ του μέτωπο τὸ καταντροπιασμένο
 τὸ Σύμβολον τῆς Νίκης τους, αὐτὸ ποῦ τοὺς δοξάζει.

— 0 —

Σπεύδουν ἀμέσως, γρήγορα μὲ τὰ φτερά τ' ἀνέμου
 γιὰ νὰ τὰ καταγράψουνε στὸν στόλο τὸν δικό τους
 Ἔτσι τῷ θελ' ἡ ἀνάποδη ἡ τύχη τοῦ πολέμου !
 Αὐτὴ γιὰ πάντα ἄλλαξε τὸ δόλιο ῥιζικό τους.
 Καὶ οἱ λαοὶ περήφανοι μετὰ τὴν ναυμαχία
 βλέπουν, ὅταν γυρίζουνε ὀπίσω στὸ λιμένα
 τοὺς νικητὰς τοὺς στόλους των, νὰ φέρουν συνοδεία
 καὶ πίσω τους νὰ σέρνουνε δειλὰ καὶ ντροπιασμένα
 Φρεγάδες ποὺ νικήθισαν, καρζίβια νικημένα.

—ο—

Πιλὴν τὸν καλὸν Κανάρη μας τίποτε δὲν μεθάει.
 Ἕνα αὐλάκι πύρινο αὐλάκι φλογισμένο
 ναί, εἰς τὸ κάθε διάβα του πιστὰ (μαζί του πάη)
 πίσω ἀπ' τὸ μπουρλότο του τὸ πολυαρματωμένο
 κι' αὐτὸς ὁ ἀπαράμιλλος, αὐτὸς καλὰ καὶ σώνει
 σ' ὅλα τὰ πλοῖα τῆς Τουρκίας αὐτὸς ποῦ συλλαμβάνει
 ἀντὶς γιὰ τὴ Σημαία του στὴ πλώρη νὰ ὑψώνη.
 Αὐτὸς ἀμέσως τὴ φωτιά....εἰς τὸ φτερό τοὺς βάνει.

Νοέμβριος 1828

—ο—

Η ΛΑΖΑΡΡΑ

ΚΑΙ Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

Καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτο πολὺ ὥραία!
Βασίλεις Κεφ. XI v2.

Η ΛΑΖΑΡΡΑ

Τὴν ἔμμορφη Λαζάρρα δές, ὅπως τὴν ὀνομάζουν
στὰ μονοπάτι' ἀνάμεσα ποῦ εἶναι σκονισμένα
μέσα στὰ στάρια τὰ πυκνά ποῦ τὴν μισοσκεπάζουν
γιατὶ δὲν τᾶχουνε ποῦ λές, ἀκόμα θερισμένα
μέσα στοὺς κάμπους τοὺς πλατεῖς ποῦ εἶναι χλοῖσμένοι
κι' εἶνε γιομᾶτοι δῶ κι' ἐκεῖ ἀπὸ τὶς ἀγκαθιές
μέσα σὲ δρόμους ἀχανεῖς ποῦ εἶναι μακρυσμένοι
μὲς στὰ ρουμάνια τὰ πλατεῖα μέσα στὶς ρεμματιές
μέσα στοὺς λόγγους το' ἄγριους μὲς στὰ δασεῖα τὰ δάση
μέσα στοὺς εὐφορους ἀγροὺς μὲ τ' ἀνθινὰ τους λουσα.
Δές τε, πῶς τρέχει ἄφοβα γοργὰ νὰ τὰ περάσῃ
Λαζάρρα ἢ περήφανη καὶ ἢ ξανθομαλλοῦσα.

— ο —

Μ' ἓνα κανίσκι ἀλαφρὸ μὲ λούλουδα γιομᾶτο
ποῦ χύνονται χαϊδευτικὰ ἀπάνου στὰ μαλλιά της
προβάλλει εἰς τὰ μάτια μας τὸ σῶμα της τ' ἀφράτο
μᾶς δείχνει καὶ τὴν ἔμμορφη ψηλὴ κορμωστασιά της
ψηλὴ, χαϊδιάρα, λυγερή, ἀφράτη περπατάει
μὲ βήματα μικρούτσικα φαιδρὰ καὶ γελαστὰ
καὶ ὅταν τὸ κανίσκι της περήφανα κρατᾷ
μὲ τ' ἄσπρα της τὰ μπράτσα της, ἐκεῖ τὰ λαξευτὰ
ὅποιος τὴ βλέπει τὴ ξανθιά νομίζει πῶς θωρεῖ
ἀπάνου εἰς τὸ Ἱερό, στὸ Τέμπλο κρεμασμένο
μὲ τὰ λευκὰ χερούλια του νὰ βάζο φαρφουρί
ποῦ εἶναι ἀλαβάστρινο, ποῦ εἶν' καλοφτιασμένο.

— ο —

Ὡμμορφη, πάντα γελαστή, γυρίζοντας στὰ δάση
ὅλο καὶ γλυκοτραγουδεῖ μὲ μία περιπάθεια,

τις πεταλοῦδες κυνηγᾷ καὶ θέλει νὰ τις πιάσῃ
καὶ βάξ᾽ ὅλη τὴ τέχνη της καὶ ὅλη τὴ προσπάθειά.
Ευπόλητη, ξεσκάλτσωτη, γυρίζει σᾶν τσακάλι
στοὺς θάμνους τοὺς ἀγκαθεροὺς ἀνάμεσα περνώντας.
Σηκώνει τὸ φουστάνι της, κι' ἄθελα μᾶς προβάλλει
τις τορνευτὲς τὶς γάμπες της, τ' αὐλάκια δρασκελώντας
κι' ὅλο πηγαινόρχεται, καὶ πότε σταματᾷ
σχεδὸν πηδᾷ ἀπ' τὴ χαρά, πετᾷ ἀντὶς νὰ τρέξῃ
τόσο πολὺ ἀνάλαφρα τὸ βάδισμά της πάει
νομίζεις εἰς τὰ πόδια της φτερὰ αὐτὴ πῶς ἔχει.

— ο —

Εἰς τὸ χορὸ τῆς γειτονιάς ὅταν τὸ βράδυ πάλι
ὅλες μαζεύονται ἐκεῖ ἡ ὠμορφες κοπέλλες
χωρὶς διόλου νὰ νοιασθῇ στολίδια ποιά νὰ βάλῃ
ποῖα τῆς πᾶν καλλίτερα καὶ ποιὲς τῆς πᾶν κορδέλλες
τὴν ὦρα ὅπου ξέμακρα καὶ ῥυθμικὰ χτυπᾶνε
τὰ κουδουνάκια τῶν ἀρνιῶν ποὺ ξέχωρα βελάζουν
καὶ μ' ὅλη τὴ ταχύτητα στὴ στρουγγὰ τους κυττᾶνε
ποὺ μακρυνὰ τὴν γνώρισαν καὶ ὅλο πλησιάζουν
μπαίνει ἐμπρὸς εἰς τὸ χορὸ μ' ἓνα λευκὸ λουλουῖδι
ὅπου κολλάει στὰ ξανθὰ, στὰ πλούσια μαλλιά της
κι' ἔτο· ἡ Λαζάρρα φαίνεται εἰκόνας ἀγγελουῖδι
κι' ἔτσι φαντάζει πὺδ πολὺ ἡ θεϊκὴ θωριά της.

— ο —

Λοιπὸν ποὺ λέτε, πράγματις, ὁ γερ-Ὁμὲρ Ταγιάντα
μέγας Βεζύρης καὶ Πασσᾶς ἐκειοῦ τοῦ Νεγρεπόντου*
γὰ τὴ Λαζάρρα τὴν ξανθιά θὰ ἔδινε τὰ πάντα
ναί, ὅλα τὰ κουρόμαλλα τῶν χίλιων κοπαδιῶν του
τὰ προύντζινα κανόνια του καὶ τὶς χρυσὲς στολὲς του
καὶ ὅλα τὰ καράβια του καὶ τὰ θωρακωτά του
θὰ ἔδινε, τὶς πλούσιες λευκὲς ἱπποσκευὲς του
ὅπου μὲ πολυτέλεια στολίζουν τ' ἄλογά του.
Τ' ἀτλαζωτὸ σαρίκι του ποὺ λάμπει στὰ σκοτάδια
καὶ τὰ πολυτελέστατα πασούμια τῶν πυδιῶν

* τῆς Χαλκίδος

πού εἶνε ὀλοκέντητα μὲ σπάνια πετράδια
τιρτίρια ἀπαράμιλλα χάντρες λογιῶν λογιῶν.

— ο —

Θάδινε τὰ βαρύτιμα τὰ ἑκατὸ μπιστόλια
ἀκόμα τὰ τρομπόνια του πού εἶναι ἀσημένια
ὥς καὶ τὰ καρυοφύλια του γεμάτα ὅλο βόλια
πού ἔχουνε τὴν κάννη τούς σχεδὸν μαλαματένια
καὶ τὴ φιοράτη τὴ λαβὴ τῆς πάλας τὴ χρυσῇ του
πού τὴ χουφτόνει ὁ Πασᾶς μὲ τὸ σκληρὸ του χέρι
κι' αὐτό του τὸ δαμασκηνὸ τὸ πατρικὸ σπαθί του
κι' ἔν ἄλλο, στ' ἄλλα δῶρα του, ὅπου δὲ ἔχει ταῖρι
τοῦ πάνθηρος τὸ παρδαλὸ τὸ δέρμα ποῦ σπανίζει
πού τὴ χρυσῇ φαρέτρα του σ' ἐκεῖνο ἐκρεμοῦσε
καὶ μέσα τὶς σαῖτες του πού ὅλες τῆς βαφτίζει
μὲς σὲ φαρμάκι, τὶς χρυσὲς αὐτὸς τοποθετοῦσε.

— ο —

Θὰ ἔδινε τὸ φλοκωτὸ παχειὸ γουναρικό του
τὸ γαταγάνι τὸ πλατὺ πού στὸ φτερό σκοτῶνει
θᾶδινε ὅλο του τὸ βιὸς ὅλον τὸν θησαυρὸ του
μαζὶ μὲ τὸν εὐνοῦχο του γιὰ νὰ τὴν μερακῶνῃ
τὰ τριακόσια τὰ Οὐρὶ πού βάζει ἀγκαλιά του
καὶ ὅλες ἡ Χανούμισσες γλυκὰ τόνε φιλοῦνε
ὅλα τὰ κυνηγάρικα τὰ ἔξυπνα σκυλλιά του
μὲ λαιμοδέτες μπρούντζινους ὅπου λαμποκοποῦνε
ὥς καὶ τοὺς Ἀρβανίτες του θὰ ἔδινεν ἀκόμα
ποῦνε ψηλοὶ στ' ἀνάστημα μαῦροι, ἡλιοκαμμένοι
μὲ καραμπίνες μακρυὲς ποῦ δὲν πατοῦν στὸ χῶμα
καὶ εἶναι εἰς τὸ πλιάτσικο ποντοῦ ἐξακουσμένοι.
Θὰ ἔδινε τοὺς Φράγγους καὶ τὸν Ἀρχιραββῖνο
μ' ὅλους τοὺς πατριῶτες του Ἑβραίους ἀρχιψευτες
καὶ τὸ κοκκινοπράσινο τὸ κίόσκι του ἐκεῖνο
τὶς σάλες πού τοὺς τοίχους τῶν ἀστράφτουνε καθρέφτες
πού εἶνε μὲ μωσαϊκὰ χάμου πλακοστρωμένες
τὶς σάλες τὶς ἀστραφτερὲς ποῦ πέρνει τὸ λουτρό του.
Μὲ κειὲς τὶς πολεμιστρες του ἀγκυλωτὰ στημένες
τ' ἀτράνταχτο τὸ δυνατό ἐκεῖνο Φρουριὸ του

τὴν ἔπαυλή του τὴ λευκὴ ἐκείνη τὴ μεγάλη
 ποῦ καθρεφτίζεται δειλὰ μέσα εἰς τὰ νερὰ
 ἐκεῖ στῆς Κυρηναϊκῆς τὸ δροσερὸ ἀκρογιάλι
 ὅπου τὸ καλοκαίρι του σὰν Βασιλεῦς περνᾷ.

—ο—

Τὸ ἄτι τ' ἀξετίμητο μὲ τὸ φαρδὺ τὸ σῶμα
 τὸ πολυχαϊδεμένο του ὅπου τοῦ τῶχουν φέρει
 Ναί, ὅλα θὰ τὰ ἔδινε τὴν Ἰσπανίδα ᾧ κόμα
 ὅπου τοῦ ἔστειλ' ὁ Νταῆς μέσα ἀπὸ τ' Ἀλγέρι
 ὅπου τὸν ἰσπανιότικο χορὸ τῆς σημειώνει
 στὰ νύχια καὶ ξυπόλητη, μὲ νάζι καὶ καμάρι,
 χωρὶς τὸ μεσοφούστανο διόλου νὰ σηκώνη
 δείχνει μὲ μιὰ ἀφέλεια τὸ τορνευτὸ ποδάρι.
 Ὅλα, καὶ τ' ἄτι τὸ ψαρρὶ ποῦ ἡ μακρὰ νουρά του
 χρυσίζει τὰ καπούλια του ὁπότεν κυματίζει
 τὸ χαλινάρι τ' ἀργυρὸ ποῦ ἔχει στὰ λαιμὰ του
 καὶ εἶναι ὀλοκέντητο λάμπει καὶ χρυσαφίζει.

—ο—

Δὲν εἶναι ὅμως ὁ Πασσᾶς... Εἶναι ὁ Κλέφτης πάλι
 μὲ φουστανέλλα τσακιστὴ πουλὲς ὅτι φουσαί
 ποῦ ἔχει τὴν ἀνέχεια τὴ φτώχεια τὴν μεγάλη
 παντοῦ ὥσάν τὸν ἴσκιό του νὰ τὸν ἀκολουθᾷ....
 Αὐτὸς τὴν ἔχει τὴν ξανθιά στὰ βρόχια του πιασμένη
 καὶ χωρὶς τίποτα αὐτὸς δῶρα νὰ τῆς προσφέρει
 γιατί τὸν Κλέφτη μοναχὰ γιὰ βιὸς του περιμένει
 τ' ἀγέρι καὶ ὁ οὐρανός... καὶ στὸ δεξί του χέρι
 βασιτᾶ τὸ καρποφύλι του μὲ μιὰ ἀλαζονεῖα
 ποῦ εἶνε μαυροπροϋντζινο ἀπ' τὸν πολὺν καπνὸ
 κι' ἔχει μονάχα σύντροφο, ναί, τὴν Ἑλενθερία
 ποῦ ἀναπνέει διάπλατα ἀπάνου στὸ βουνό.

14 Μαΐου 1928

—ο—

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

Ἡ
Ἡ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

ὦ! Φοίχη! φοίχη! φοίχη!
ΣΑΙΚΣΤΗΡΟΣ "ΜΑΚΒΕΘ",

ΤΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ

Οί Τούρκοι ἐπεράσανε... Φρίκη, κακό, κρεμάλα !

Ὅλα καταστραφήκανε, ὅλα ἀναστενάζουν !

Ἡ Χίος ποῦχε τὰ παχειά, τὰ δένδρα τὰ μεγάλα
ἐκεῖ τὰ ὑπερύψηλα γύρω νὰ τὴν σκεπάζουν.

Ἡ Χίος ποῦχε τὰ κρασιὰ τὰ τόσο ξακουσμένα
ἔγινε πιὰ ἀπέραντο, ἓνα μεγάλο μνημα.

Ἡ Χίος μὲ τὰ δάση τῆς τὰ πυκνοφυτεμμένα
ποῦ καθρεφτίζονται δειλὰ μέσα στὸ ἄσπρο κῦμα
μὲ τὰ κομψὰ παλάτια τῆς ποῦ περηφανευόταν
τοὺς λόφους τῆς, καὶ κάποτε ἔξω στὸ ἀκρογιάλι
τὸ βράδυ ἀπὸ τὸν χορὸ τριγύρω ποῦ σιτηνόταν
ἀπὸ κορίτσι' ἀπάρθενα πεῦχαν περίσσεια κάλλη.

— ο —

Τὰ πάντα ἐρημώθηκαν.... Ἐγίνηκαν κομμάτια....

Ἕνα παιδάκι μοναχὸ μ' ἀκουμπισμένα χέρια
ἐσήκωνε καμμιὰ φορὰ τὰ σκυθρωπά του μάτια
καὶ τὸ σκυφτὸ κεφάλι του ἀπάνου εἰς τ' ἀστέρια
ἐκεῖ κοντὰ στὸ Φρούριο καὶ στὰ χαλάσματά του
ναί, ἓνα Ἑλληνόπουλο, μικρὸ λησμονημένο
δὲν εἶχε τὸ κακόμοιρο, ποῦ λὲς γιὰ στηριγμὰ του
στὴν ἐρημιὰ του τὴ φριχτή, τὸ περιφρονεμένο,
παρὰ μίαν ἀγράμπελη ποῦ βρέθηκε κεῖ πέρα
λησμονημένη καὶ αὐτὴ στὸ ἐρημο νησάκι,
σὲ κεῖνον τὸν ἀφανισμό ποῦ γίνηκε μιὰ μέρα
ἓνα λουλουδι κατάσπρο ὥσάν καὶ τὸ παιδάκι.

— ο —

Ἄ ! Μικρέ ! φτωχόπαιδο ! πού τριγυρνᾷς μονάχο
 ξυπόλυτο, ξεσκούφωτο, σ' αὐτὴ τῇ μοναξιᾷ σου
 καὶ ἀγκυλώνεσαι φοριχτὰ ἀπάνου εἰς τὸ βράχο
 γὰ νὰ σφογγίξης μιὰ στιγμὴ τὰ δόλια δακρυῶ σου
 πού τρέχουν ἀπ' τὰ μάτια σου πού τόσο ὁμοιάζουν
 ἀπάνου μὲ τὸν οὐρανό, καὶ κάτου μὲ τὰ κύματα
 μὲ τὸ γαλάζιο χρῶμα τους πού ὅλο δάκρυα στάζουν
 σὰν μία θύελλα φοριχτὴ ἀπάνου στὰ συντρίμματα,
 γὰ νὰ περάσης τῇ ζωῇ, παιδάκι μου καὶ πάλι
 μ' ὅλο παιχνίδι' ἀδιάκοπα μὲ γλέντια μὲ χαρὲς
 καὶ νὰ σηκώσης ὑψηλὰ τὸ ὠμορφο κεφάλι
 μὲ δίχως ἔννοια καὶ καῦμό, μικρούλη μου τί θές ;;

—ο—

Μικρό μου ὠμορφόπαιδο ! Γιὰ πές μου σὲ καλὸ σου
 σὰν τι νὰ θέλῃς τὸ λοιπὸν ἐγὼ γὰ νὰ σοῦ δώσω,
 νὰ ξετυλίξης μιὰ φορὰ τὶς μποῦκλες τῶν μαλλίων σου
 τὶς μποῦκλες σου τὶς κατσαρὲς γὰ νὰ σὲ καμαρώσω
 καὶ νὰ τὶς ρίξης ξέγνοιαστα ὅλες ὀλόγυρά σου
 καὶ νὰ τὰ μᾶσης ὥστερα ἀξιάγκλιστα καὶ πάλι
 αὐτοῦνα τὰ τετράξανθα καὶ τὰ σγουρὰ μαλλιά σου
 π' ἀκόμα δὲν ἐννοιώσανε τῆς συμφορᾶς τῇ ῥάλῃ
 καὶ φαίνονται ἀπὸ μακρὺ τῶρα ποῦν ξεπλεγμένα
 στὸ μέτωπό σου τ' ὠμορφο, μικρὸ μου, σὰν νὰ κλαῖνε.
 ὥσάν τὰ φύλλα τῆς Ἰτηᾶς πού κάτου εἶν γερμένα
 καὶ χύνουν δάκρυα, καθὼς κι' οἱ μῦθοι μας τὸ λένε ;

—ο—

Τι ἄραγε θὰ μπόρεγε ὀλίγο νὰ ξεχλιάνῃ
 τὶς λύπες πού σκεπάζουνε τὸ δόλιο μέτωπό του ;
 Μή, θές, τὸ κρῖνὸ τοῦ Ἰράν ποῦ ταχτικὰ αὐξάνει
 κόντὰ στὰ χεῖλα τὰ ὑγρὰ ἐκείων τῶν πηγαδιῶν του
 πού κάνουνε τὰ μάγια τους οἱ ξακουστοὶ οἱ μάγοι
 καὶ ποῦναι καταγάλανο ὥσάν ἐσὲ μικρούλη ;
 Ἡ μήπως θέλεις τὸν καρπὸ πού τὸ Ταμπᾶ* παράγει

* Ταμπᾶ (Τουρκιστὶ Ταβα) δένδρον τοῦ Παραδείσου τῶν Μουσουλμάνων.

πού γύρω του τὴν ἔρημο τὴν στεφανώνει οὐλὴ
καὶ ποῦνε τόσο ὑψηλὸ κι' ἔχει κλαριά μεγάλα
καὶ ῥίγν' ἀπέραντη σκιά, πού γιὰ νὰ τὴν περάσῃς
καβάλλα σ' ἄτι φτερωτὸ φεύγοντας μὲ τρεχάλα
ἴσως σὲ χρόνια ἑκατὸ μπορέσῃς νὰ τὴν φτάσῃς.

—ο—

*Ἡ μήπως θέλεις καὶ ζητεῖς γιὰ νὰ καλοκαρδίσης
κεῖνο τὸ ὄμορφο πουλὶ τοῦ δάσους πού σφυρίζει
καὶ κάνει τέτοιο θόρυβο ὅπου θὲ νὰ νομίσης
πὼς ἐκεῖ πέρα τύμπανο, ἡχολογᾷ, βουίζει
καὶ κελαῖδεῖ γλυκύτερα καὶ ἀπὸ τὴν φλόγερὰ
ποῦν ἡ φωνὴ του δυνατὴ καὶ ἡ γλύκα της πολλή;
Τὶ θές, λοιπὸν μικρούλη μου; νὰ ἔχῃς νύχτα μέρα,
κεῖνο τὸ κρῖνο, τὸν καρπὸ ἢ τ' ὄμορφο πουλί;
—Φίλε, τὸ Ἑλληνόπουλο μοῦ λέει—Μὴ θυμώσης—
μὲ τὰ ξανθὰ του τὰ μαλλιά τὰ γαλανὰ τὰ μάτια
—Μπαροῦτι θέλω μοναχὰ καὶ βόλια νὰ μοῦ δώσῃς
καὶ κάμω τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀλήθεια, ναί, κομμάτια.

8—10 Ἰούνιος 1828

—ο—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐνθουσιασμός.....	Σελ. 1
Ἡ πῶσις τοῦ Μεσολογγίου.....	9
Τὸ Ναυαρίνον.....	» 29
Ὁ Κανάρης.....	» 53
Ἡ Λαζάρρα καὶ ὁ Κλέφτης.....	65
Ὁ Ἑλληνοπαῖς.....	» 71

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ

τὰς μάχας, ναυμαχίας καὶ διάφορα ἄλλα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐπαναστάσεως ἀπὸ τοῦ 1814—1830, ἥτοι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς
Φιλικῆς Ἑταιρείας μέχρι τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ ΕΠΙ ΕΚΛΕΚΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

ΜΕΤΑ 150 ΟΛΟΣΕΛΙΔΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Τιμᾶται	}	ἄδետον	Δρ. 125.—
		χρυσόδետον	» 150.—

Ὅλαι αἱ εἰκόνες τοῦ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ εἶναι ἀντίγραφα
πρωτοτύπων εὑρισκομένων εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν καὶ Ἱστορικὸν Μουσεῖον καὶ
ἡ ἐκτύπωσις των θὰ γίνῃ εἰς δύο χρώματα (ἐν κύριον χρῶμα καὶ ἐν τόνου).

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ καμίαν βιβλιο-
θήκην ἀπὸ κανένα σπίτι. Δὲν εἶναι μόνον τὸ ἐπισημότερον βιβλίον σχετικῶς
μὲ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 ἀλλὰ καὶ τὸ *ὠραιότερον λεύκωμα*.